

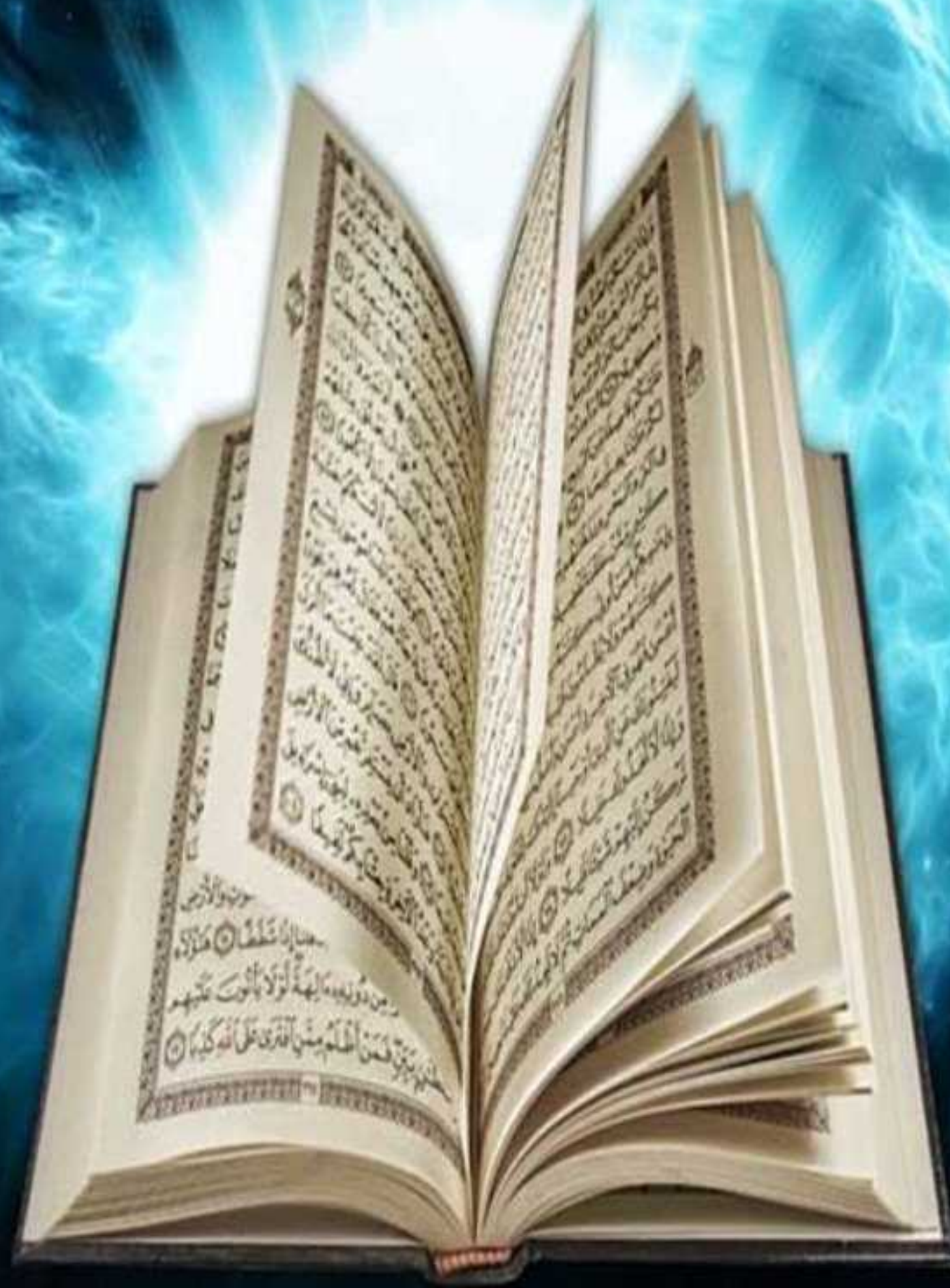
آموزش صحیح خوانی

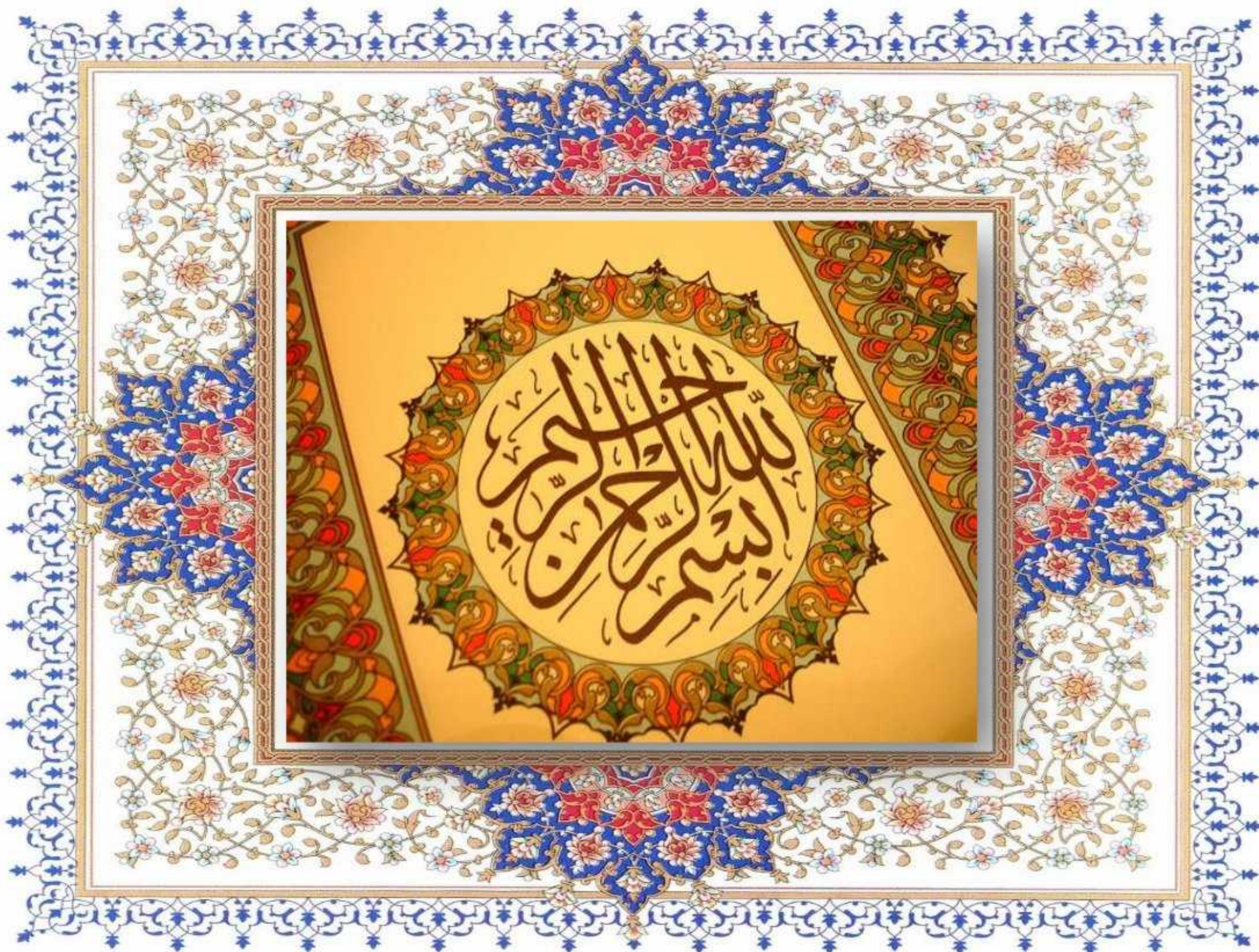
رَبِيعُ الْقُلُوبِ

کاملاً متفاوت از
شیوه های دیگر

خواجہ الفراء والعزہ
عبدالرحمن سوری

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال امير المؤمنين علي بن ابي طالب (عليه السلام):
تعلموا كتاب الله تبارك وتعالى
فانه: احسن الحديث وابلغ الموعظه
وتفقهوا فيه فانه:

ربيع القلوب

واستشفوا بنوره فانه: شفاء لما في
الصدور واحسنوا تلاوته فانه: احسن
القصص. {تحف العقول: ١٥٠}
كتاب خدارا فريديز پیرانی کوترین
گفتار است ورساترین موعظه
است. ودر فهم آن استاد شویدز پیرا که
بهار دلها است. و بانوران بدنبال
درمان باشیدز پیرا درمان آنچه
درد لهاست و نیکو تلاوتش
کنیدز پیرا که نیکو ترین
داستانهاست.

قال امير المؤمنين علي بن ابي طالب (عليه السلام):

ان فيه شفاء من اكبر الداء
وهو
الكفر والنفاق والغى والضلال
{نسخ البلاغة: خطبة ١٥٦ و ١٧٦}
اهام عليا فرموده اعد:
قطعا در

قرآن

درمانی است برای
بزرگترین دردها که
کفر و نفاق و لجابت
و گمراهی است

قال رسول الله (ص)

ينبغي للمؤمن ان لا يموت حتى
يتعلم القرآن او يكون في تعلمه
{الدرعيات: ٢٢/٦٠٠}

رسول اکرم (ص) فرموده اعد:

شایسته است

برای مومن که

نمیرد مگر این که

قرآن

را فرا گیرد یا در حال
فراگیری آن باشد.

پیشگفتار

الحمد لله رب العالمين

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله على نعمائه و على آلائه
والصلاه والسلام على سيد الأنام محمد المصطفى و على آله الأخيار الأطهار
المعصومين المكرمين لا سيما خاتمهم حجه بن الحسن العسكري عليه السلام
وأما بعد

این بنده نیازمند شدید به رحمت باری تعالی بعد از آسیب شناسی شیوه های
تدریس روخوانی و روانخوانی قرآن و کشف مشکلات شیوه های تدریس این علم
بسیار شریف که مقدمه تفکیر در قرآن و بهره مندی از این کتاب با عظمت است، به
لطف خداوند متعال دست به ابداع شیوه ای جدید از آموزش صحیح خوانی قرآن
زدم که امیدوارم رضایت آقا حجت بن الحسن العسكري عليه السلام از این اثر فراهم
آید و ثوابی از این اثر به روح مبارک آقا پیامبر صلی الله علیه و آله و حضرت صدیقه کبری فاطمه
زهرا سألتها و امام علی عليه السلام و ائمه اطهار بعد از ایشان (عليهم السلام) و اموات منسوب
به اساتیدم در حوزه علمیه امام خمینی (ره) آهواز و اساتیدم در امر قرأت
قرآن (حاج مهدی دغاغله، مصطفی شرفی، جبار سواری، ناشی) و اموات
منسوب به استفاده کننده گان و منتشر کننده گان این اثر توسط ملائکه الله المکرمین
إرسال شود.

در آخر از حاج شیخ علی ابراهیمی پور و حاج شیخ علی حبیبی و شیخ
محمد جواد حسینی نوندراهی و برادر عزیزم مرتضی سواری و قاری محترم آقای جاسم
شمیری و برادر گرامی ام حاج ناصر دغاغله و همسر فرهیخته ام
(م منصوره) و پسر دلبندم (محمد مهدی سواری) و دیگر دوستان که
باراهنمائی هایشان بنده سراسر عیب و تقصیر را در تهیه این مجموعه یاری
کردند؛ تشکر می کنم.

و الحمد لله رب العالمين

محبة القرآن والعتره

عبدالحسن سواری (۰۹۱۶۹۱۴۳۶۴۸)

۱۷ ربیع الاول ۱۴۳۴ ۱۰ بهمن ماه ۱۳۹۱

مصادف با عید میلاد با سعادت خاتم الرسل محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله) و رئیس

مذهب شیعه اثنی عشری الامام جعفر بن محمد الصادق (علیه السلام)

sawary114@gmail.com

a.sawari@chmail.ir

مقدمه مولف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تمام سپاسهاویژه آفریننده ای است که تاکنون بیش از بیست سال نعمت بی بدیل نوکری قرآن و عترت (علیهم الصلاه والسلام) رابه بنده ارزانی داشته ودرخواست خاضعانه از اودارم که باقیمانده عمرم توفیق ادامه این نوکری پرافتخار عنایت فرماید.

علم و هنر شریف صحیح خوانی قرآن که مقدمه تدبدر این کتاب شریف می باشد؛ از قدیم الایام مورد توجه توفیق یافتگان به نوکری قرآن قرار گرفته و تاکنون نیز بزرگانی راه گذشتگان را ادامه داده و در جهت هرچه زیبا و جذاب ارائه دادن این هنر کوشیده اند.

بنده نیازمند به توفیق الهی نیز لطف خدای عالم شامل گردید؛ دست به تدوین کتاب حاضر نموده تا باین اثربتوانم ذره ای از دینی را که از بابت هدایت شدن به پیرو و شیعه امیرالمومنین (ع) برگردن بنده سنگینی می کند؛ اداء کنم.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ

واماتفاوت شیوه آموزش صحیح خوانی قرآن در این اثر بادیگر آثار به این قرار است:

(ا) در شیوه های دیگر پراکنده گوئی صورت پذیرفته ولی در این اثر همه نکات مربوط به یک موضوع پشت سر هم و یکجا ذکر گردیده است.

(ب) در این اثر برای نخستین بار از ارائه درس در صفحات تزئین شده که انگیزه خواندن آنرا برای متعلمین افزایش می دهد. برخلاف دیگر آثار که بیشتر در صفحاتی نگاشته شده اند که کمتر انگیزه ادامه مطالعه ایجاد می کند.

(ج) در این شیوه متعلم می تواند از همان ابتدای استفاده از آن به قرآن مراجعه نموده و تمارین خود را انجام دهد. در حالی که در شیوه های دیگر متعلم تا زمانی که در سهای تکمیلی زیادی راپشت سر نگذرانده است؛ مراجعه به قرآن تقریباً برای او امکان پذیر نیست.

(د) در این اثر در اکثر موارد در ارائه مثال از عین عبارات قرآن استفاده شده است. ولی در آثار دیگر در ارائه مثال از عبارات تایپ شده استفاده شده است.

(ه) در این اثر برای نخستین بار در پایان کتاب تمرین پیشنهادی که در دو قسمت ارائه شده است. قسمت اول تمرین مقدماتی و قسمت دوم تمرین اصلی و پیشنهادی.

(و) در این اثر به آموزش درس اصلی اکتفا نشده بلکه نکاتی را ذکر کرده است که بسیاری از آن نکات در آثار دیگر مورد غفلت قرار گرفته و در واقع ذکر آن نکات رابه معلم قرآن سپرده اند.

(ز) در این روش بازبانی ساده مطالب ارائه شده و از ارائه طولانی مطالب اجتناب شده است.

(ح) در این روش به گونه ای مثال ذکر گردیده است که نیاز به مطرح کردن بعضی از درس که در شیوه ای دیگر چندین درس رابه خود اختصاص داده است را برطرف کرده است.

(ط) در این روش بعضی از درس در بعضی از ادغام شده است. طوری که می توان گفت تعداد درس فقط چهار درس هستند.

در پایان از تمام اساتید محترم درخواست می کنم که هرگونه انتقاد؛ پیشنهاد و نصیحت برادرانه جهت رفع اشکالات این اثر و روش دارن در این بنده سراسر نقص و عیب ارسال نمایند.

ضمناً هر شخص خیری که قصد دارد این اثر را نشر دهد؛ بنده رضایت کامل خود را از این بابت اعلام می نمایم بشرطی که به محتوای آن بدون هماهنگی اضافه ننموده یا از محتوای آن نگاهد.

و الحمد لله رب العالمین

محبت القرآن والعتره

عبدالحسن سواری (۰۹۱۶۹۱۳۶۴۸)

۱۷ ربیع الاول ۱۴۳۴ ۱۰ بهمن ماه ۱۳۹۱

sawari114@gmail.com

مُؤَلَّفٌ بِاللَّهِ

بِالْحَمْدِ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ

پیش درسها

آشنائی مقدماتی با حرکات و علائم

چگونگی
تلفظ
بعضی
از حروف

حروف
مقطعه
قرآن
و شیوه
خواندن
آنها

آشنائی
با اسم
و شکل
حروف

ضمه

کسره

فتحه

همزه

تشدید

سکون

جدول اسم حروف الفبای عربی

تعداد	حروف	اسامی حروف	تعداد	حروف	اسامی حروف
۱	ا-ء	الف، همزه	۱۵	ض	ضاد
۲	ب	باء	۱۶	ط	طاء
۳	ت	تاء	۱۷	ظ	ظاء
۴	ث	ثاء	۱۸	ع	عین
۵	ج	جیم	۱۹	غ	غین
۶	ح	حاء	۲۰	ف	فاء
۷	خ	خاء	۲۱	ق	قاف
۸	د	دال	۲۲	ك	کاف
۹	ذ	ذال	۲۳	ل	لام
۱۰	ر	راء	۲۴	م	میم
۱۱	ز	زاء (زای)	۲۵	ن	نون
۱۲	س	سین	۲۶	ه	هاء
۱۳	ش	شین	۲۷	و	واو
۱۴	ص	صاد	۲۸	ی	یاء

حروف مقطعه قرآن

ابتدای ۲۹ سوره از قرآن کلماتی وجود دارد که باید آنها را با اسمشان (مطابق با جدول) و قطعه قطعه بخوانیم.

تمرین

ص - ن - ق - طسم - المص - طه - الم - الر

طس - حم - المر - یس - کهیعص - حم عسق

نکته: آن دسته از حروف مقطعه که مطابق با جدول آخر اسمشان حرف (ء) وجود دارد در قرائت همزه آنها نادیده گرفته شده و بیش از حد معمول کشیده نمی شوند و آن دسته از حروف که آخر اسمشان حرف (ء) وجود ندارد به اندازه شش حرکت کشیده می شوند.

ص - ن - ق - طسم - المص - طه - الم - الر

طس - حم - المر - یس - کهیعص - حم عسق

آشنائی با چگونگی تلفظ بعضی از حروف به زبان ساده

ذ - ظ - ث	ص	ع - ع	ق
از برخورد سر زبان به لبه دندان های جلوی بالا؛ این تفاوت که در (ذ) و (ظ) زبان سفت شده و به دندان برخورد می کند و (ذ) نازک و (ظ) درشت است اداء می شود. و در (ث) از میان برخورد زبان به دندان؛ هوا عبور کرده و نازک اداء می شود.	از برخورد سطح جلوی زبان بصورت شیار با سطح صاف پشت لثه دندانهای جلوی بالا؛ البته برخورد بصورت کامل نخواهد بود و از میان برخورد دین دو قسمت با هم دیگر هوا عبور می کند و این حرف تولید می شود. تلفظ حرف (ص) مانند تلفظ حرف (س) است ولی پرتتر	انتهای حلق (گلو) تارهای صوتی به هم متصل می شوند و باز شدن آنها از هم همزه تولید می شود. ولی در هنگام تولید حرف عین دیواره های وسط حلق (گلو) به هم نزدیک می شوند و فضای حلق کمی تنگ می شود و صدای به دیواره های حلق کشیده می شود.	سقف آخر زبان (جائی که زبان به دهان چسبیده) را به نوک زبان کوچک که در آخر دهان به سقف دهان آویزان است بچسباند و از هم جدا کنید؛ (ق) تولید می شود اما (غ) مانند غرغره کردن آب است
ض	ط	حاء (ح) - هاء	
از برخورد کناره زبان (راس است یا چپ) با دندانهای بالای سمت راست یا چپ. البته از طرف چپ آسانتر است.	زبان را به سفت ترین حالت ممکن در آورده سطح نوک زبان را به انتهای لثه دندانهای جلو و ابتدای سقف دهان متصل به لثه بچسباند و رها کنید.	دیواره های وسط حلق (گلو) به هم بسیار نزدیک می شوند و فضای حلق آنقدر تنگ می شود که نزدیک است دیواره هابه هم بچسبند و صدای دیواره های حلق کشیده می شود و حرف (ح) تولید می شود. ولی در حرف (هاء) هوا به راحتی از میان تارهای صوتی در انتهای حلق عبور می کند.	

پیش درساها

آشنائی مقدماتی با

حرکات و علائم

فتحه

صدای فتحه

اگر کلمه (ادب) را بر زبان جاری کنید متوجه می شوید که دهان شما در هنگام تلفظ حرف اول و دوم این کلمه یکبار بازمی شود. به صدائی که این دو حرف در این کلمه دارند صدای فتحه می گویند. به همین دلیل این حرکت (علامت) را فتحه نامیدند.

فتح (باز کردن) + ه (یکبار) = فتحه (یکبار باز کردن)

شکل فتحه

اَلْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاتَّمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

کسره

صدای کسره

اگر کلمه (ژیان) را بر زبان جاری کنید متوجه می شوید که لب زیرین دهان شما در هنگام تلفظ حرف (ژ) حالت شکستن به خود می گیرد. به صدائی که این حرف در این کلمه دارد، صدای کسره می گویند. به همین دلیل این حرکت (علامت) را کسره نامیدند.

کسر (شکستن) + ه (یکبار) = کسره (یکبار شکستن)

شکل کسره

وَالَّذِينَ يُضِلُّونَ يَوْمَ الدِّينِ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ
إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ

ضمه

صدای ضمه

اگر کلمه (خروس) را بر زبان جاری کنید متوجه می شوید که دهان شما در هنگام تلفظ حرف (خ) این کلمه؛ حالت جمع شدن و به هم پیوستن به خود می گیرد. به صدائی که این حرف در این کلمه دارد، صدای ضمه می گویند. به همین دلیل این حرکت (علامت) را ضمه نامیدند.

ضم (به هم پیوستن) + ه (یکبار) = ضمه (یکبار به هم پیوستن)

پیوستن

شکل ضمه

رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبِرُواْ عَلَى
مَا كُذِّبُواْ وَأَوْدُواْ حَتَّى أَتَاهُمْ
نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ

پیش درسها آشنائی مقدماتی با حرکات و علائم سکون

نقش سکون

اگر کلمه (انجمن) را بر زبان جاری کنید؛ متوجه می شوید که، بر دو حرف (ن) اول و آخرین کلمه بدون قطع صدا توقف نموده و به این دو حرف حرکتی ندادید. به چنین حروفی که بعد از حرف با حرکت وجود دارند و بر آنها توقف می شود حروف ساکن یا سکون داریم. گویند: حرف ساکن همیشه باید با حرف حرکت دار قبل از خودش در یک بخش خوانده شود. بعضی از خطاطان بدلیلی که ذکر می شود علامت سکون بعضی از حروف را حذف کرده اند.

شکل سکون

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ
عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ
أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا

تشدید

نقش تشدید

اگر کلمه (معلم) را بر زبان جاری کنید متوجه می شوید که حرف (ل) با وجود اینکه یکبار نوشته شده ولی دوبار و با شدت تلفظ می شود؛ که بار اول بدون حرکت و بار دوم با حرکت است. حرف (ج) در کلمه (نجار) و حرف (ن) در کلمه (بنا) نیز به این صورت است. در چنین کلماتی که در آنها دو حرف مثل هم بصورت پشت سر هم وجود دارد که اولی آنها ساکن و دومی آنها با حرکت است؛ بجای نوشتن هر دو حرف یکی از آن دو حرف را نوشته اند و علامت تشدید را بر سر آن به همراه حرکت حرف دوم قرار داده اند. حرف تشدید را باید با حرکت حرف قبل از خودش خوانده شود.

شکل تشدید

وَأَمَّا يُنْصِتُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

پیش درساها

آشنائی مقدماتی با

حرکات و علائم

همزه
وصل

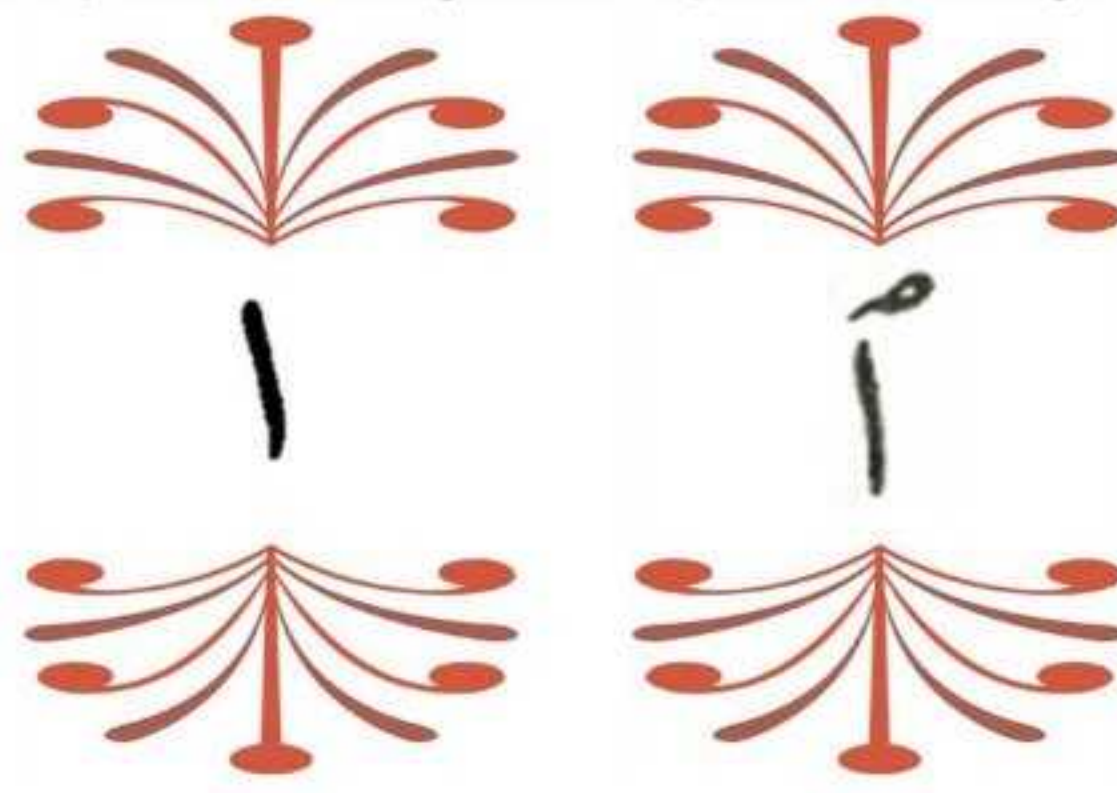

همزه
قطع

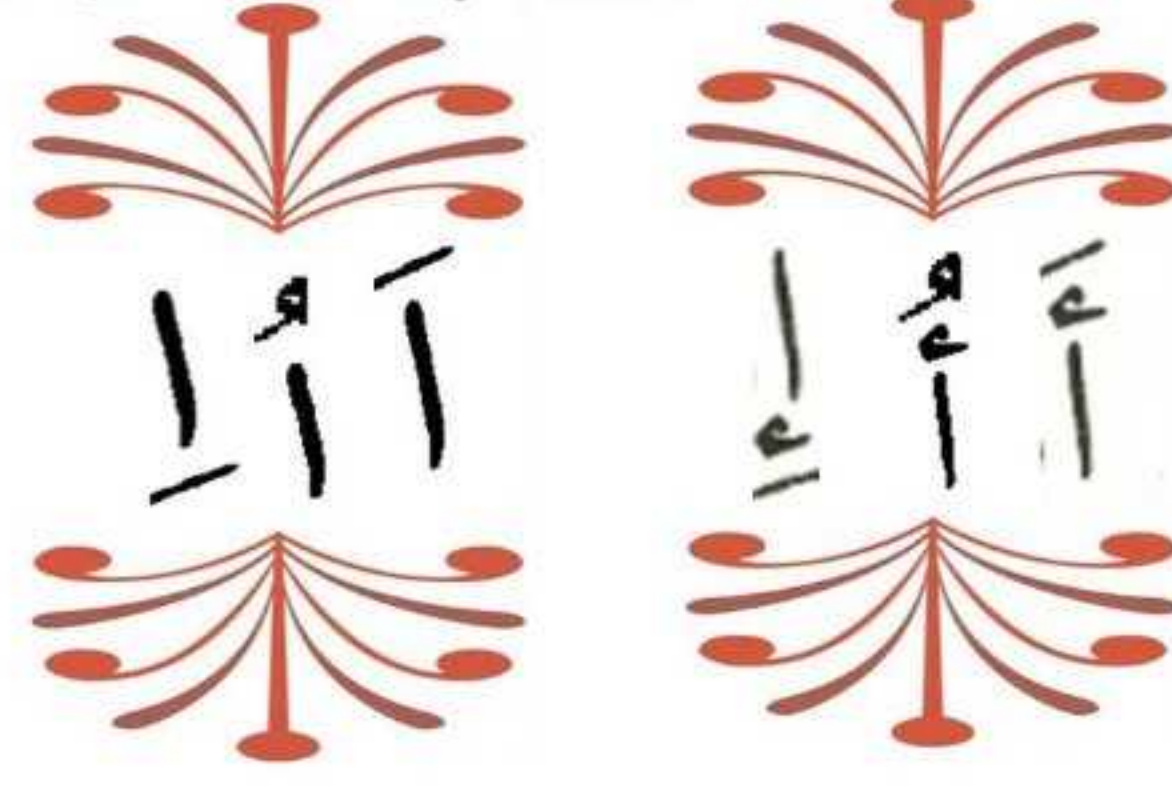
شکل
همزه
وصل
در رسم
الخط
فارسی

شکل
همزه
وصل
در رسم
الخط
عربی

شکل
همزه
قطع
در رسم
الخط
فارسی

شکل
همزه
قطع
در رسم
الخط
عربی

پیش درساها

آشنائی مقدماتی با حرکات و علائم

تفاوت بین همزه وصل و همزه قطع { ا }

همزه قطع همیشه
باید خوانده شود

چه ابتدای
کلام
قرار گیرد

تمرین

ءَأَنْذَرْتَهُمْ

أَمْ لَمْ

أَبْصَرَهُمْ

چه وسط
کلام
قرار گیرد

تمرین

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ

يَخْطَفُ أَبْصَرَهُمْ

پیش درساها

آشنائی مقدماتی با حرکات و علائم

تفاوت بین همزه وصل و همزه قطع {۲}

اما همزه وصل اگر وسط کلام قرار گرفت خوانده نمی شود
(نادیده گرفته می شود) و اگر ابتدای کلام قرار گرفت باید خوانده شود

ابتدای کلام

وسط کلام

تمرین

تمرین

الَّذِي اتَّقَوْا

وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ

أَدْخُلُوا

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ

پیش درسها

آشنائی مقدماتی با

حرکات و علائم

چگونگی خواندن همزه
وصل اگر ابتدای کلام
قرار گیرد

اگر همزه وصل در ابتدای کلام قرار
گرفت باید خوانده شود ولی چون
حرکتی بر روی آن مشاهده نمی شود
خواندن آن به یکی از راههای زیر است:

همزه وصل ابتدای
یک اسم
پیاپد

به آن

کسره

می دهیم

همزه وصل ابتدای
یک فعل
پیاپد

اگر حرف

سوم فعل

فتحه

یا کسره

داشت به

همزه وصل

کسره

می دهیم

اگر حرف

سوم فعل

ضمه داشت

به همزه

وصل ضمه

می دهیم

همزه وصل ابتدای
حرف {ال}
پیاپد

به آن

فتحه

می دهیم

پیش درسها

آشنائی مقدماتی با

حرکات و علائم

تمرین خواندن همزه وصل
اگر ابتدای کلام قرار گیرد

اَللّٰهُ اَلْمُفْسِدُونَ اَلَّتِي

اَلَّذِينَ اَلسُّفَهَاءُ النَّاسُ

اَتَّقُوا اَسْجُدُوا اَدْعُوا

اَضْرِبْ اَشْرَوْا اَقْبِطُوا

اِبْنِ اِبْنِيْ اَسْمُهُ

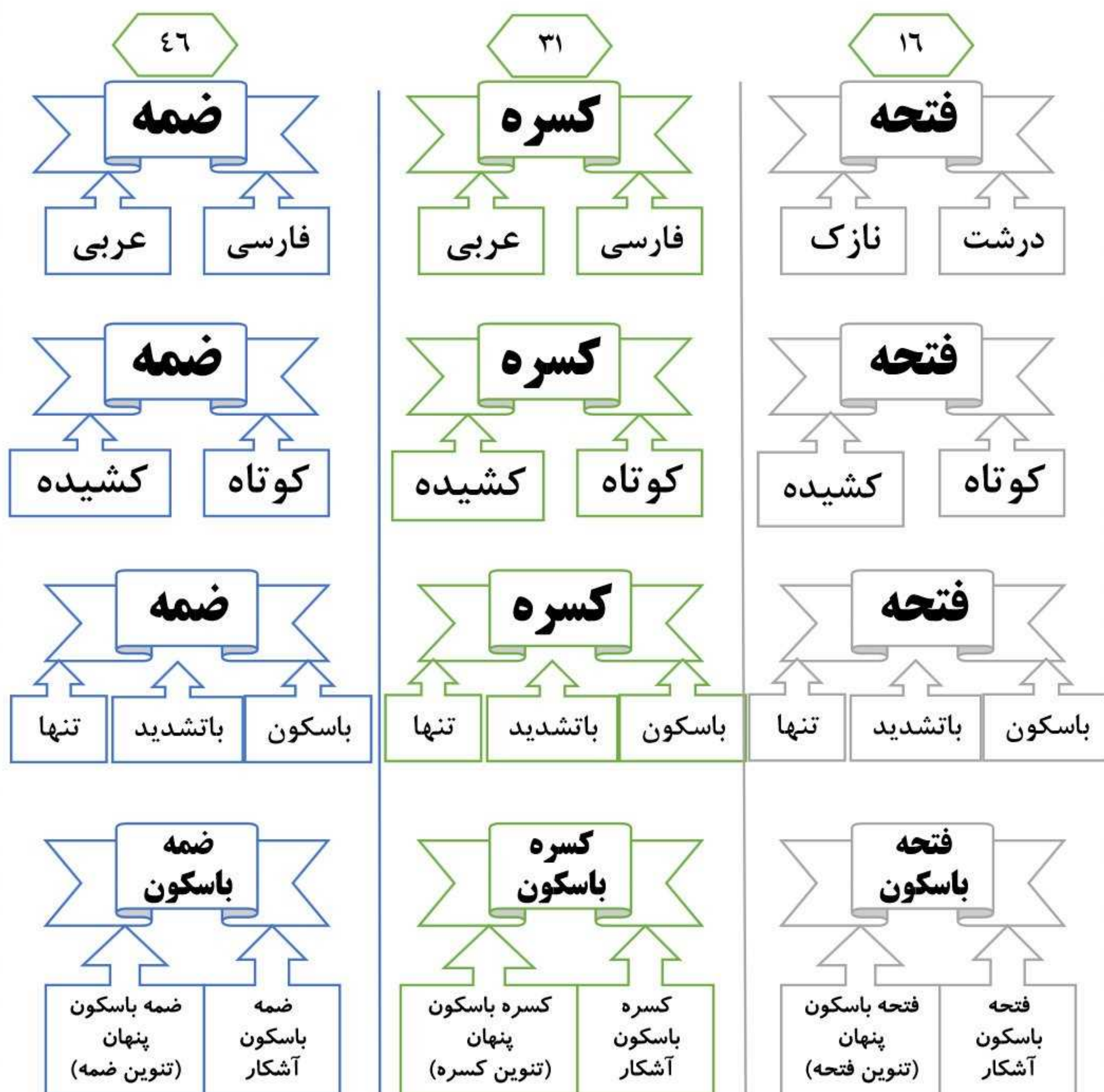
بیاید
اگر همزه وصل
ابتدای حرف {ال}

بیاید
اگر همزه وصل ابتدای یک
فعل

بیاید
اگر همزه وصل
ابتدای یک اسم

علت کسره گرفتن همزه وصل فعل (اتقوا)
حرف دوم آن تشدیددار پس حرف دوم آن دو حرف است حرف
اول سکون و حرف دوم فتحه دارد (اتقوا)

فهرست درسها

تمارین

۸۹

نکات

۶۳

درس اول

فتحہ

فتحہ

تنہا

باتشدید

باسکون

فتحہ
باسکون

فتحہ باسکون پنهان
(تنوین فتحہ)

فتحہ باسکون
آشکار

فتحہ

نازک

درشت

فتحہ

کشیدہ

کوتاہ

فتحه

فتحه

حالات

فتحه درشت

بر سر هشت حرف
{ص، ض، ط، ظ، غ، ق}

{خ، ر}

آمده باشد

حرفی که فتحه درشت دارد؛
هنگام خواندن آن دهان
عمودی باز می شود

فتحه نازک

بر سر هشت حرف
{ص، ض، ط، ظ، غ، ق، خ، ر}

نیامده باشد

حرفی که فتحه نازک
دارد؛ هنگام خواندن آن
دهان افقی باز می شود

مَسْجِدَ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى
خَلِيدِينَ فِيهَا لَوْ اسْتَطَعْنَا

فتحہ

فتحہ

اقسام

فتحہ کشیده

بعد از آن حرف الف
بدون علامت وجود دارد
و دوبرابر فتحه
کوتاه کشیده می شود

فتحہ کوتاه

بعد از آن
حرف الف
بدون علامت
وجود ندارد

نَاجَا نَجَا
فَارَا فَرَا
قَاسَا قَسَا

شَرَعَ - وَقَعَ - طَبَعَ - عَمَلَ
فَقَتَلَ - وَجَدَكَ - فَمَكَتْ - وَضَرَبَ
هَلَكَ - نَكَضَ - حَسَدَ - حَضَرَ

فتحہ های کوتاه و کشیده را یافته و بخوانید

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أَمْرٍ مُوسَىٰ فَرِحًا إِنَّ كَادَتْ لِتُبَدِّي بِهِ لَوْلَا
أَنْ رَّبَّنَا عَلَيَّ قَلْبُهَا لَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٠﴾ وَقَالَتْ
لِأَخْتِهِ فُصَيْيَةُ قُبُصَرْتُ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُوَ لَا يُشْعُرُونَ
﴿٥١﴾ وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِيبٌ

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ
تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

فتحہ

باسکون

فتحہ

فتحہ ای کہ بعد از آن حرف
سکون دار (ساکن) آمده باشد

سکون یعنی {بی حرکت و توقف} اگر بر روی حرفی
مشاهده شود آن حرف به تنهایی خوانده نمی شود
و باید با حرکت قبل از خودش خوانده شود.

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ مِنْ الْأَعْرَابِ

عَلَى الْمَرْضَى أَتَوَّكَ مِنَ الدَّمَعِ

يَسْتَعِذُّونَكَ هُوَ الْفَوْزُ

فتحه

اقسام فتحه باسکون

فتحه باسکون پنهان

فتحه ای که بعد از آن حرف **نون سکون** **دارپنهان** آمده که خوانده می شود ولی نوشته نمی شود و بجای این نون سکون دار پنهان، فتحه دیگری **کنار فتحه ی اصلی** گذاشته اند. که به آن **تنوین فتحه** هم می گویند. البته چون گاهی هنگام ایستادن بر روی آن، **تبدیل به فتحه ی کشیده** می شود بعد از (بعضی از فتحه های باسکون پنهان) حرف الف گذاشته اند.

فتحه باسکون آشکار

فتحه ای که بعد از آن حرف **سکون** **دار آشکار** وجود دارد. البته بعضی خطاطان قرآن به دلیل تجویدی بعضی **سکونهای آشکار** را نوشته اند؛ که در درس نکات به علت آن اشاره می کنیم.

بِن

بِن

فتحه باسکون پنهان (تنوین فتحه)

فتحه باسکون آشکار

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا وَكُنْتُ نَسِيًّا

کَن

دَن

دَن

أَمْرًا شَيْئًا مُبَارَكًا إِنَّ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي

تَن

تَن

دَن

نَن

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا فِيهَا لَغَوًّا ءَالِهَةً تَارَةً

فتحہ

تمرین
فتحہ کوتاہ
باسکون

نَحْنُ كَذَبْتُمْ طَلَعَهَا
تَنْحِتُونَ أَكْثَرَهُمْ
نَخْلِ الْأَرْضِ عَلَيْهِ
أَجْرِي فَأَهْلَكْنَاهُمْ

رسم الخط دیگر

بَعْدَ السَّمْعِ عَصَاكَ
مِنْ الْجِبَالِ يَفْعَلُونَ
أَهْلَكْنَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ
لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٦﴾

فتحہ

تمرین فتحہ با سکون پنہان

(تنوین فتحہ)

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ﴿٦﴾

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا بَيْنَكُمْ سُبُلًا

﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَبَنَيْنَا

فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾ وَأَنْزَلْنَا مِنْ

الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾

فتحہ

باتشدید

فتحہ

فتحہ ای کہ بعد از آن حرف تشدیددار (مشدد) آمده باشد

تشدید علامتی شبیه حرف (س) بریده است
اگر بر حرفی مشاهده شد؛ نشانه این است که این
حرف را باید **دو بار و باشدت** بخوانیم **بار اول**
با علامت **سکون** و بار دوم با حرکتی که روی
تشدید یا زیر تشدید مشاهده می شود.

رَبِّكَ

خوانده می شود

رَبِّكَ

نَذِّنْ

خوانده می شود

نَنْ

نَذَلْ

خوانده می شود

نَالْ

فتحہ

فتحہ باتشدید

نمونه هائی از

اگر بعد از **فتحہ**
باسکون پنهان
(تنوین فتحہ)؛ حرف
تشدید دار مشاهده
شود؛ بصورت
فتحہ باتشدید
خوانده می شود

از مرتب

عَل-لَ

خَط-طَ

أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ لَعَلَّكُمْ بَشَرًا مِّثْلَنَا

حَق-قَ

وَل لَا

تَت-تَ

تَتَّقُوا وَاللَّهُ هُوَ الْحَقُّ

توجه

حرکت **فتحہ روی تشدید** در کلمه
مبارکه {الله} همیشه **فتحہ کشیده** است. اگرچه
در بعضی رسم الخط ها آنرا بصورت فتحه
کوتاه نوشته اند. ضمنا **لام مشدد** وسط کلمه
{الله} **غلیظ و فتحہ کشیده** آن **درشت** خوانده
می شود زیرا قبل از آن **فتحہ آمده** است. این
نکته در چند صفحه بعد بعنوان:
فتحہ کشیده گاهی درشت و گاهی نازک
توضیح داده می شود.

نَل-لَا

كَانَ اللَّهُ

فتحہ

تنہا

فتحہ

فتحہ ای کہ پس از آن حرف سکون دار
یا حرف تشدیددار نیامده باشد. لذا
به تنہائی در یک بخش خوانده می شود.

وَقَع

شَرَعَ

شَرَعَ - وَقَع - طَبَعَ - عَمَلَ

وَضَرَ

وَجَدَكَ

فَقَتَلَ - وَجَدَكَ - فَمَكَثَ - وَضَرَ

هَلَكَ - نَكَضَ - حَسَدَ - حَضَرَ

فتحه

اقسام فتحه

وقف بر

{وقف یعنی ایستادن}

اگر به دلیلی خواستیم بر کلمه ای
بایستیم حرف آخر آن کلمه:

اگر حرف

تاء گرد (ة) نباشد

و فتحه با سکون پنهان
(تنوین فتحه) داشت،
تبدیل به فتحه کشیده
می شود

أَمْرًا

هنگام
وقف

أَمْرًا

اگر حرف

تاء گرد (ة) باشد

{هر حرکتی
داشته باشد،
تبدیل به حرف
هَاء ساکن
می شود

تَارَةً

هنگام
وقف

تَارَةً

اگر فتحه کشیده
یا سکون داشت
هنگام وقف
یا ایستادن
تغییری در فتحه
کشیده و سکون
ایجاد نمی شود.

تَحْتَهَا

هنگام
وقف

تَحْتَهَا ۲۶

اگر فتحه کوتاه
داشت هنگام
وقف یا ایستادن
فتحه کوتاه
تبدیل به سکون
می شود. مانند:

مَسَاجِدَ

هنگام
وقف

مَسَاجِدَ

نکات فتحه

نکته اول

فتحه در رسم الفظ ها

فتحه کوتاه در همه رسم الخط ها
به یک شکل است
اما

فتحه کشیده

در رسم الخطی
دیگر:

ضا - صا - ثا - قا - فا
غا - عا - ها - خا
حا - جا - شا - سا
یا - با - لا - تا - نا
ما - کا - ظا - طا - زا
را - ذا - دا - عا - تا

در رسم الخط
عربی:

ءا - تا - ثا - ضا
صا - قا - فا
غا - عا - ها - خا
حا - جا - شا - با
رَ - یَ - حَوَ

لَوَ

در رسم الخط
فارسی:

ضا - صا - ثا
قا - فا - غا - عا
ها - خا - حا
جا - ثا - سا - یا
با - لا - تا - نا
ما - کا - ظا - طا
زا - را - دا - عا
ئا - ثا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طال التطلُّ
یا علی

یا علی
هوَ
یا علی

نکات فتحه

نکته دوم

فتحه کشیده ای که بر سر لام وسط کلمه (الله) وجود دارد؛ در صورتی که قبل از آن فتحه یا ضمه وجود داشته باشد. **درشت خوانده می شود** و حرف لام غلیظ اداء می گردد. و در صورتی که قبل از آن کسره وجود داشته باشد؛ **نازک خوانده می شود** و حرف لام رقیق اداء می گردد. لذا این فتحه کشیده را { **فتحه کشیده گاهی درشت و گاهی نازک** } می نامیم.

تمرین فتحه کشیده گاهی درشت و گاهی نازک

رسم الخطی دیگر		رسم الخط فارسی		رسم الخط عربی	
هم فتحه وهم لام نازک	هم فتحه وهم لام درشت	هم فتحه وهم لام نازک	هم فتحه وهم لام درشت	هم فتحه وهم لام نازک	هم فتحه وهم لام درشت
بِالله	مَعَ اللهُ	بِالله	مَعَ اللهُ	بِالله	مَعَ اللهُ
لِلَّهِ	تَا اللهُ	لِلَّهِ	تَا اللهُ	لِلَّهِ	تَا اللهُ
بِسْمِ اللهِ	فَضْلُ اللهِ	بِسْمِ اللهِ	فَضْلُ اللهِ	بِسْمِ اللهِ	فَضْلُ اللهِ

نکات فتحه

نکته سوم

اگر بعد از فتحه کشیده، همزه وصل بیاید؛ به این فتحه کشیده، فتحه کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده می‌گوییم.
یعنی اگر خواستیم بر این فتحه کشیده بایستیم (یعنی وقف کنیم) این فتحه، کشیده خوانده می‌شود. و اگر خواستیم از آن گذر کنیم، آن فتحه ؛کوتاه خوانده می‌شود.

تمرین فتحه کشیده گاهی کوتاه گاهی کشیده:

رسم الخط عربی	رسم الخط فارسی	رسم الخطی دیگر
در رسم الخط عربی صابریده شده روی الف گذاشته شده است.	در رسم الخط فارسی صابریده شده روی الف گذاشته نشده است.	در رسم الخط دیگر صابریده شده روی الف گذاشته نشده است.

قَالَ الْحَمْدُ قَالَ الْحَمْدُ قَالَ الْحَمْدُ

در صورت ایستادن بر فتحه کشیده: قَالَ

و در صورت گذرا ز فتحه کشیده: قَالَ

نکات فتحه

نکته چهارم

اگر بر روی فتحه کشیده، علامت مد مشاهده شد؛ به این فتحه کشیده، فتحه کشیده مدی می‌گوییم. یعنی این فتحه کشیده را بیش از حد معمول می‌کشیم. البته فتحه کشیده، زمانی فتحه کشیده مدی می‌شود که پس از آن (حرف همزه قطع) یا (سکون) یا (تشدید) قرار گرفته باشد؛ و همزه وصل بین فتحه کشیده و این سه علامت وجود نداشته باشد.

تمرین فتحه کشیده مدی

رسم الخطی
دیگر

رسم الخط
فارسی

رسم الخط
عربی

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَالَمَانَ وَلَا الضَّالِّينَ	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ الْآنَ وَلَا الضَّالِّينَ	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَالَمَانَ وَلَا الضَّالِّينَ
--	--	--

حال که با حالات مختلف فتحه کوتاه و کشیده آشنا شدید جهت تست خود و تمرین بیشتر حالت‌های مختلف فتحه کوتاه و کشیده را در عبارات نماز بیابید و بخوانید

حالات مختلف فتحه کوتاه و کشیده در آیات
زیرا بیابید و بخوانید.

فِيمَا نَقَضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكَفَرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ
بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾ وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرْيَمَ بُهْتَانًا
عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ
اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ
اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ
وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

کسرہ

کسرہ

تنہا

باتشدید

باسکون

کسرہ

عربی

فارسی

کسرہ
باسکون

کسرہ باسکون
پنهان
(تنوین کسرہ)

کسرہ
باسکون
آشکار

کسرہ

کشیده

کوتاه

کسره

کسره

صدای

کسره عربی

این نوع صدای کسره در گویش
عربی کاربرد دارد مانند گفتن
حرف (ب) در کلمه (بیرون) و
حرف (ژ) در کلمه (ژیان) به گویش
فارسی است. لب پائین میل به
پایین پیدا می کند.
شایسته است، تمام کسره های
قرآن با این نوع صدای کسره
خوانده شود.

کسره فارسی

این نوع صدای کسره در گویش
فارسی کاربرد دارد و در قرآن
یک فتحه کشیده وجود دارد که
بصورت کسره فارسی خوانده
می شود. هنگام خواندن حرف
دارای کسره فارسی
تغییری در لبها ایجاد
نمی شود. مانند گفتن
حرف (ب) در کلمه ((بمان)) به
گویش فارسی.

بیرون

ژیان

اِبلِ

درخت

برکه

سوره {هود} آیه ۴۱

استثناء حرف

راء با حرکت کسره

فارسی (البته با کمی

کشش) خوانده

می شود

مَجْرَهَا

کسره

کسره

اقسام

کسره کشیده

بعد از آن حرف یاء
بدون علامت
وجود دارد
و دو برابر کسره کوتاه؛
کشیده می شود

کسره کوتاه

بعد از آن
حرف یاء
بدون علامت
وجود ندارد

وَالَّذِينَ بِسَمِينِهِ

فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمَلِينَ

وَكَيْلٌ مَقَالِيدُ

وَسِيقَ قِيلَ

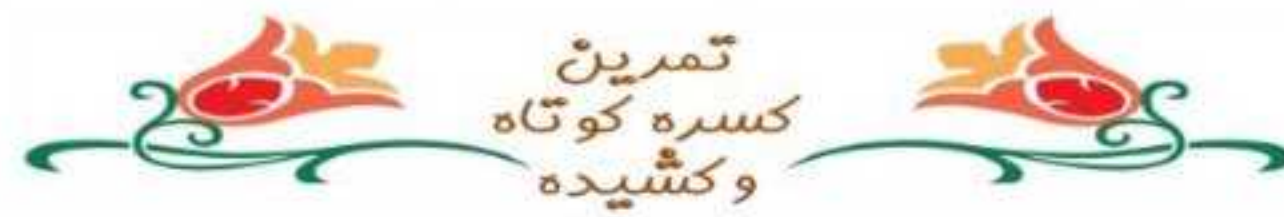
خَشِيَ - كَبِرَ - لَهَبٌ - قَبْلَ

شَهِدَ - أَبَتْ - مَلِكٌ - رَدِفَ

مَثَلٌ - عَمِيَ - فَلَمَ - يَجِدُ

وَرِثَ - وَرَقٌ - أذنَ - بَلَدٌ

حَسَبَ - شَيْئَةً - بَرَقَ - عَوَجَ

الْيَوْمَ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا

تَخْشَوهُمْ وَأَخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ

نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

آیه ۳ سوره مائده (در روز غدیر بعد از نصب امام علی (ع) نازل شد)

زیر را بیابید و بخوانید.

مِنَ الْمُعَذِّبِينَ ﴿٢١٣﴾ وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾ وَخَفِضْ
جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾ فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنَّي
بِرَبِّئِي مُمَاتَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾ الَّذِي
يَرْبِكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٢١٨﴾ وَتَقَلِّبَكَ فِي السَّجِدِينَ ﴿٢١٩﴾ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾ هَلْ أَنْبَيْتُكُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنْزَلُ الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢١﴾ تَنْزَلُ عَلَىٰ
كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِيَ بِهِ لَوْ لَا
أَنْ رَبَّنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾ وَقَالَتْ
لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ قَبَضَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ
﴿١١﴾ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ
عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِيبٌ

کسره

باسکون

کسره

کسره ای که بعد از آن حرف سکون دار (ساکن) آمده باشد

سکون یعنی {بی حرکت و توقف} اگر بر روی حرفی مشاهده شود آن حرف به تنهایی خوانده نمی شود و باید با حرکت قبل از خودش خوانده شود.

مِنْ سُلْطٰنٍ فَاَسْقِطْ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

بَعْضِ الْاَعْجَمِیْنَ فَقَرَّاهُ عَلَیْهِمْ

قُلُوْبِ الْمُجْرِمِیْنَ

توجه: در برخی رسم الخط ها علامت سکون را در کل قرآن حذف کرده اند و در برخی دیگر از رسم الخط ها برخی سکون ها را در برخی حروف حذف کرده اند که سبب این کار در بخش نکات توضیح داده می شود.

کسره

اقسام کسره با سکون

کسره

با سکون پنهان (تنوین کسره)

کسره ای که بعد از آن حرف نون سکون دار پنهانی آمده که خوانده می شود ولی نوشته نمی شود و بجای آن حرف نون پنهان، کسره دیگری کنار کسره ی اصلی گذاشته اند. و به آن **تنوین کسره** هم می گویند.

کسره

با سکون آشکار

کسره ای که بعد از آن حرف نون سکون دار پنهان وجود ندارد. و سکون آشکارا بعد از آن آمده است البته بعضی خطاطان قرآن به دلیل تجویدی بعضی سکون های آشکار را **ننوشته اند**.

قَرِيَّةٍ مُنْقَلَبٍ لَوْطٍ

وَادٍ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ

طِن

بِن

تِن

مِن

كِن

دِن

مِنْ سُلْطٰنٍ فَاَسْقِطْ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ

بَعْضِ الْاَعْجَمِيْنَ فَقَرَاهُ عَلَيْهِمْ

قُلُوْبِ الْمَجْرِمِيْنَ

کسرہ

تمرین کسرہ با سکون آشکار و کسرہ با سکون پنهان (تنوین کسرہ)

فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ

رِن

رِن

تِن

إِذِ الْمَجْرُمُونَ نَاكِسُو أَرْءُسِهِمْ

كَأَحَدٍ

شَيْءٍ

كُلِّ نَفْسٍ

رِن

عِن

سِن

وَأَقِمْ وَاطِيعِنَ الرَّجَسَ

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ

تِن

نِن

کسره

باتشديد

کسره

کسره ای که بعد از آن حرف تشديد دار (مشدد) آمده باشد

تشديد علامتی شبیه حرف (س) بریده شده است که
اگر بر حرفی آمد نشانه آن است که این حرف را باید دوبار
و با شدت بخوانیم بار اول با علامت سکون و بار دوم با حرکتی
که روی تشديد يا زیر تشديد مشاهده می شود

بِذَا

خوانده می شود

بَاذَا

إِنَّ

خوانده می شود

إِنَّا

أَنْتَ

خوانده می شود

أَنَا

کسره

نمونه هائی از کسره باتشدید

مَرِيَّةٌ مِّمَّا بِالَّتِي لِلصَّابِرِينَ

مِ-مِم-مَا
بِ-لِ
لِص-صَا

إِلَّا بِاللَّهِ ذُرِّيَّةً وَإِنَّا لَكُرَّانَ

إِل-لَا
بِ-لَا
رِ-يَ
إِ-يَا
إِن-نَ

شَكِّي مِمَّا فَلَا يُسْرِفُ فِي فِيهِنَّ وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلَّا

كِم-مِم-مَا
رِف-فِي
هِن-نَ
إِم-مِن
إِل-لَا

أَعْنَا إِن لِّبِشْتُمْ عَنِ الَّذِي لَقَدْ كِدْتَ

إِن-نَا
إِل-لِ
نِل-لِ
كِت-تَ

اگر بعد از
کسره با سکون
پنهان (تنوین
کسره) حرف
تشدید دار آمد
آنرا بصورت
کسره
باتشدید
می خوانیم

کسره

تنها

کسره

کسره ای که پس از آن حرف سکون
دار یا حرف تشدید دار نیامده باشد. لذا به
تنهائی در یک بخش خوانده می شود.

خَشِيَ - كَبِرَ - لَهَبٌ - قَبَلَ

شَهِدَ - أَبَتْ - مَلِكٌ - رَدَفَ

مَثَلَ - عَمِيَ - فَلَمَ - يَجِدُ

وَرِثَ - وَرَقَ - أَذِنَ - بَلَدَ

حَسِبَ - شِيَّةَ - بَرَقَ - عَوَجَ

حالات مختلف کسرہ کوتاہ و کشیدہ آیات
زیر را بیابید و بخوانید

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي
مِنْ بَعْدِي ۖ أَتَعْلَمُونَ أَمْرَ رَبِّكُمْ ۖ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ
أَخِيهِ يَجْرُهُ إِلَىٰهِ قَالَ أَتُنَبِّئُنِي أَنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعَفُونِي وَكَادُوا
يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ
وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِنًا لَهُمْ
غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي
الْمُفْتَرِينَ

کسره

وقف بر اقسام کسره

{وقف یعنی ایستادن}
اگر به دلیلی خواستیم بر کلمه ای
بایستیم **حرف آخر آن کلمه:**

اگر حرف

تاء گرد (ة) نباشد

و کسره با سکون پنهان
(تنوین کسره) داشت،
تبدیل به سکون
می شود

اگر حرف

تاء گرد (ة) باشد

{هر حرکتی داشته
باشد}، تبدیل به
حرف هاء ساکن
می شود

اگر کسره کشیده
یا سکون داشت
هنگام وقف
یا ایستادن
تغییری در کسره
کشیده و سکون
ایجاد نمی شود.

اگر کسره کوتاه
داشت هنگام
وقف یا ایستادن
کسره کوتاه
تبدیل به سکون
می شود. مانند:

خَتَّارِ

هنگام
وقف

خَتَّارِ

أُمَّةٌ - أُمَّةٌ

هنگام
وقف

أُمَّةٌ - أُمَّةٌ

تَهْدِي

هنگام
وقف

تَهْدِي

عَذَابَ الْخُلْدِ

هنگام
وقف

عَذَابَ الْخُلْدِ

کسرہ

نکات کسرہ

نکتہ اول

کسرہ در رسم الفط ها

کسرہ کوتاہ در همه رسم الخط ها
به یک شکل است
اما

کسرہ کشیده

در رسم الخطی
دیگر:

ضی - صی - ثی
قی - غی - فی
عی - هی - خی
حی - جی - شی
سی - بی - لی

در رسم الخط عربی:

ضِی - صِی - ثِی
قِی - غِی - فِی
عِی - هِی - خِی
حِی - جِی - شِی
سِی - بِی - لِی

در رسم الخط
فارسی:

ضپی - صپی - ثپی
قپی - غپی - فپی
عپی - هپی - خپی
حپی - جپی - شپی
سپی - بپی - لپی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
طال الشکر
یا فلاح

الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد وآله

کسرہ

نمونہ هائی از رسم الخطها

إِبْرَاهِيمَ

وَالصَّابِئِينَ

عربی
رسم الخط

يُحْيِي

أُخِي

وَالسَّائِلِينَ

وَالنَّبِيِّينَ

إِبْرَاهِيمَ

وَالصَّابِئِينَ

فارسی
رسم الخط

يُحْيِي

أُخِي

وَالسَّائِلِينَ

وَالنَّبِيِّينَ

إِبْرَاهِيمَ

وَالصَّابِئِينَ

دیگر
رسم الخط

يُحْيِي

أُخِي

وَالسَّائِلِينَ

وَالنَّبِيِّينَ

نکات کسره

نکته دوم و سوم

اگر بعد از کسره کشیده، همزه وصل بیاید؛ به این کسره کشیده، کسره کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده می گوئیم. یعنی اگر خواستیم بر این کسره کشیده بایستیم (یعنی وقف کنیم) این کسره، کشیده خوانده می شود. و اگر خواستیم از آن گذر کنیم، آن کسره ؛ کوتاه خوانده می شود.

در صورت وقف: فی

در صورت گذر: فِصُورِ

فِی الصُّورِ

در صورت وقف: یَسْتَوِی

در صورت گذر: یَسْتَوِیْ لَاعَمٰی

یَسْتَوِیْ لَاعَمٰی

در صورت وقف: نُنَجِّی

در صورت گذر: نُنَجِّلِیْنِ

وَلَا تَسْتَوِی الْحَسَنَةُ

نُنَجِّی الذِّیْنَ

کسره کشیده مدی

اگر بعد از کسره کشیده بدون هیچ فاصله ای همزه یا سکون یا تشدید بیاید؛ کسره کشیده بیش از حد معمول کشیده می شود. لذا علامت مد؛ بر آن می گذارند.

تذکر: در صورتیکه بعد از کسره کشیده همزه وصل نیامده باشد بلکه (حرف همزه قطع) یا (سکون) یا (تشدید) قرار گرفته باشد؛ کسره کشیده مدی بوجود می آید.

فِیْ اِذَا نِیْهِمْ لَا یَسْتَحِیْ اَنْ یَّهْ اَنْ

الَّتِیْ اَنْعَمْتُ

یَبْنِیْ اِسْرَءِیْلَ

وَجِیْءَ

الفی که صفر بر آن قرار دارد خوانده نمی شود

کسره

نکات کسره

نکته چهارم

در صورتی که حرف (هـ) که به معنای (او - آن) است؛ حرکت کسره داشته باشد، اگر قبل از آن حرکت کوتاه باشد، حرکت کسره (هـِ) بصورت کسره کشیده (هَـ) خوانده می شود.

تفصیل

(سم الفبا فارسی)		(سم الفبا عربی)	
لِقَوْمِهِ مِنْ رَبِّهِ	بِهِ مِثْقَلِهِ	لِقَوْمِهِ مِنْ رَبِّهِ	بِهِ مِثْقَلِهِ

أَيْنَ مُعِزُّ الْأَوْلِيَاءِ وَنُذْلُ الْأَعْدَاءِ

کسره

نکات کسره

نکته پنجم

و اگر قبل از آن حرکت کشیده یا سکون داشت حرکت کسره (هـ) کوتاه خوانده می شود.

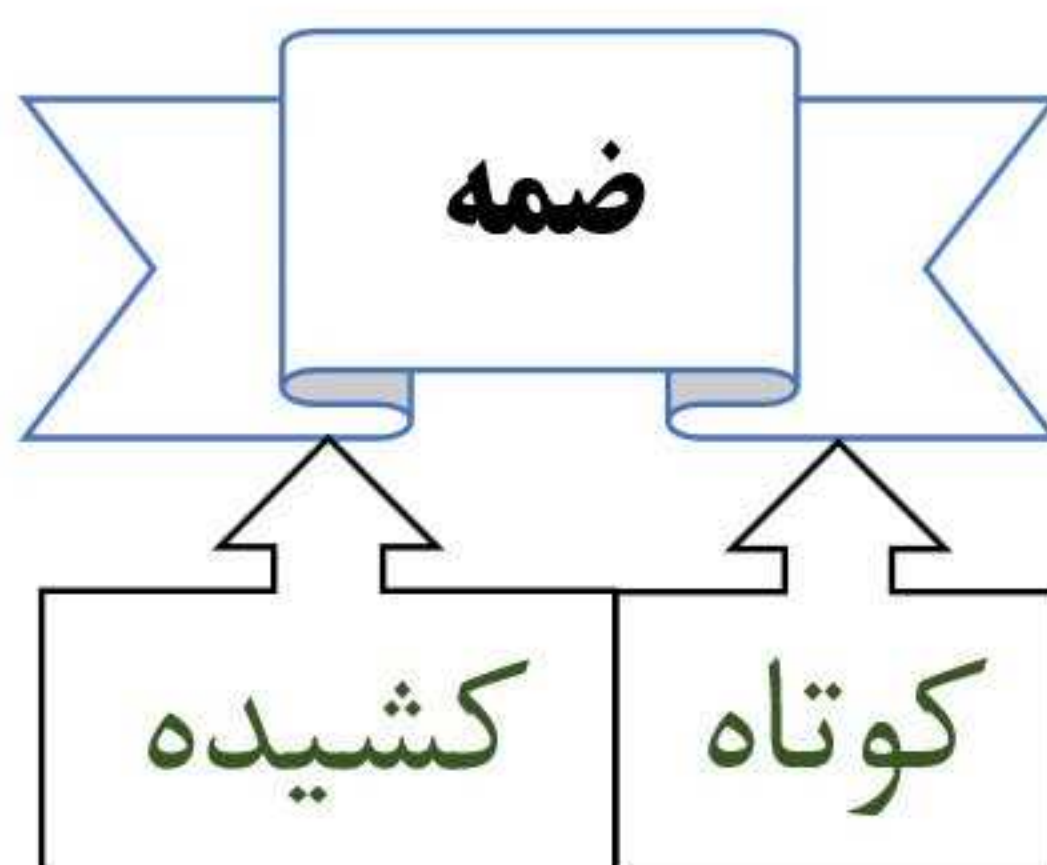
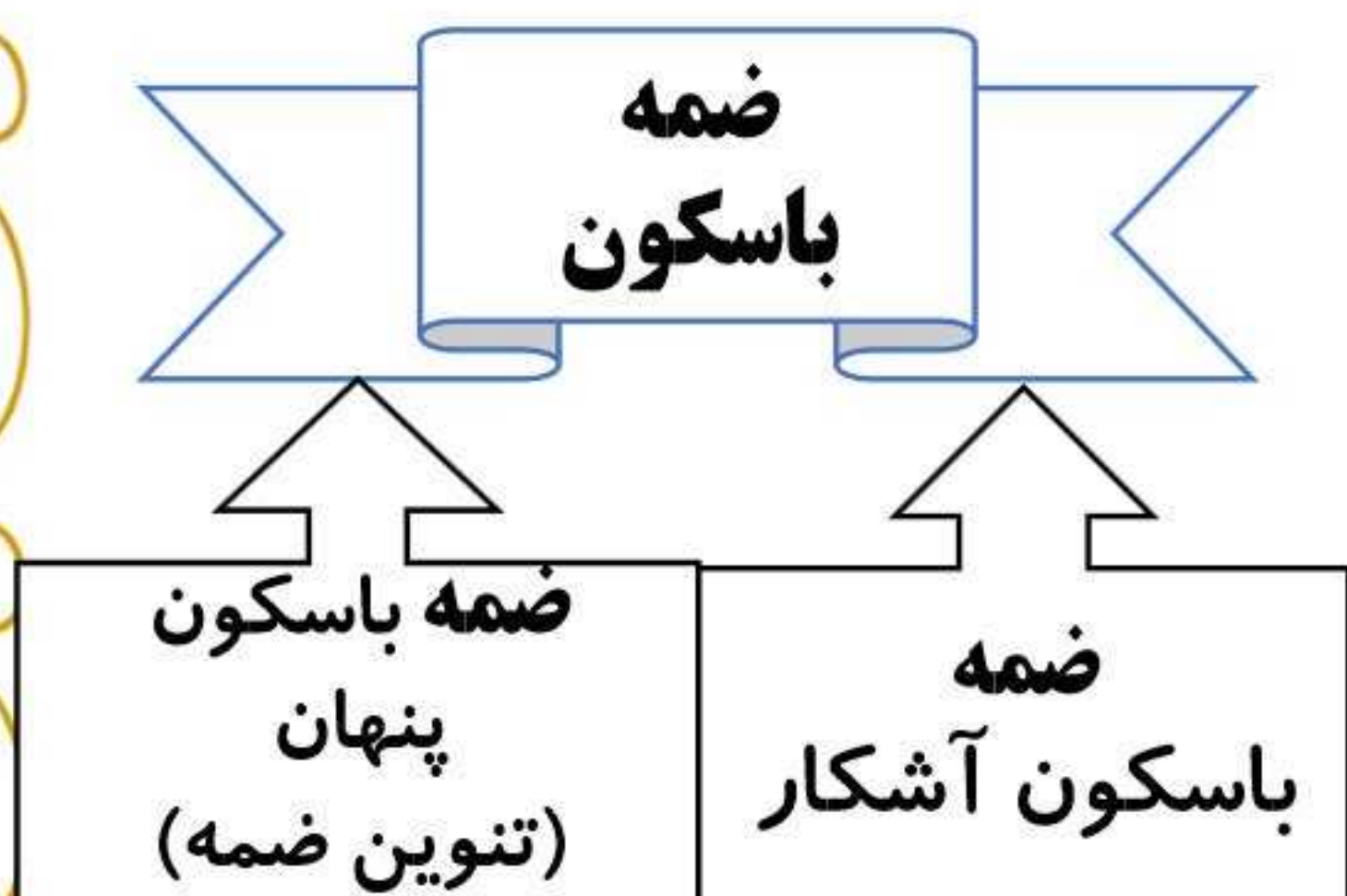
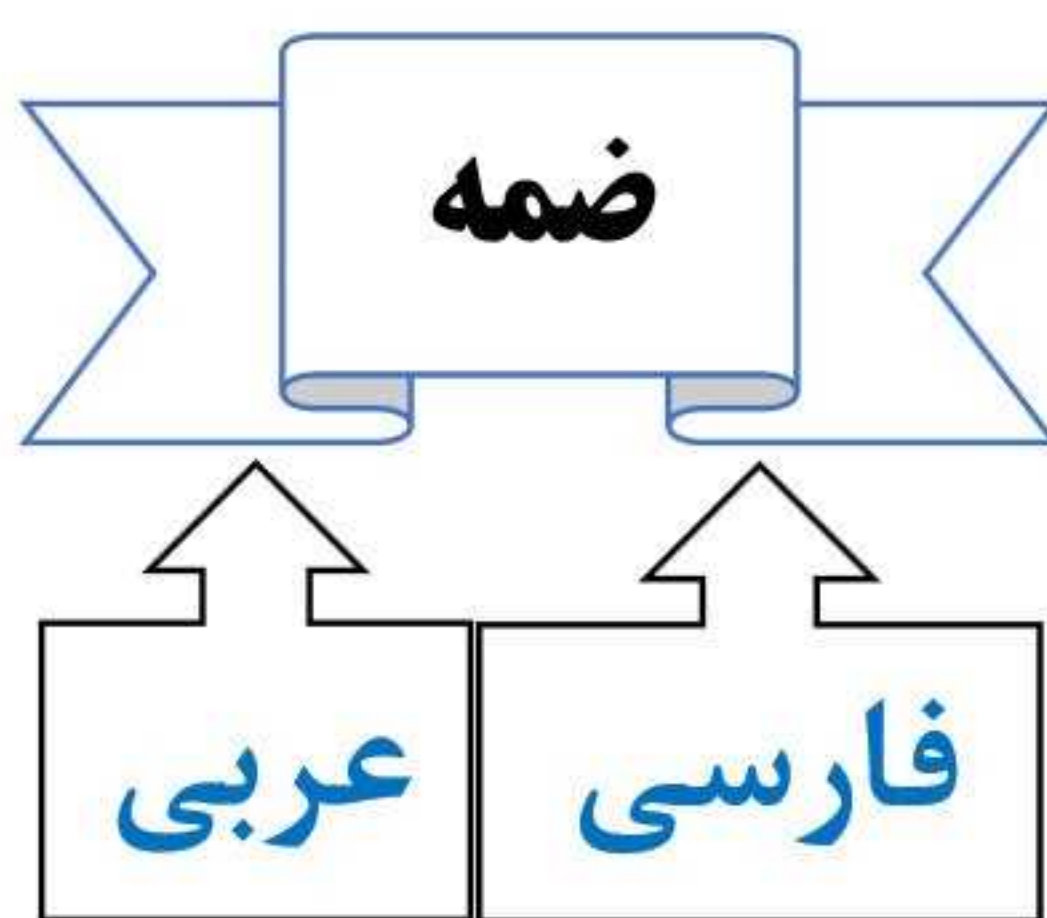
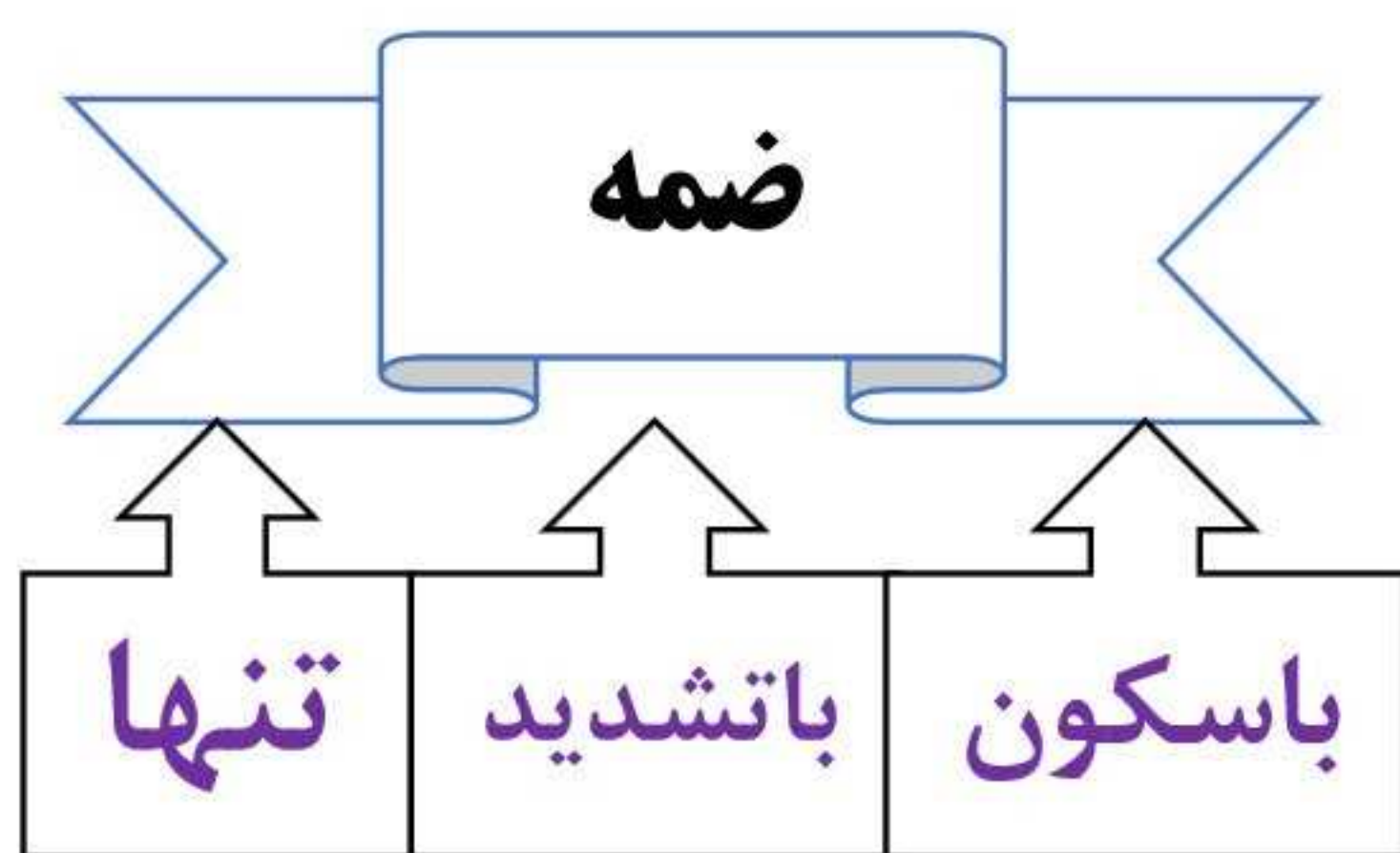
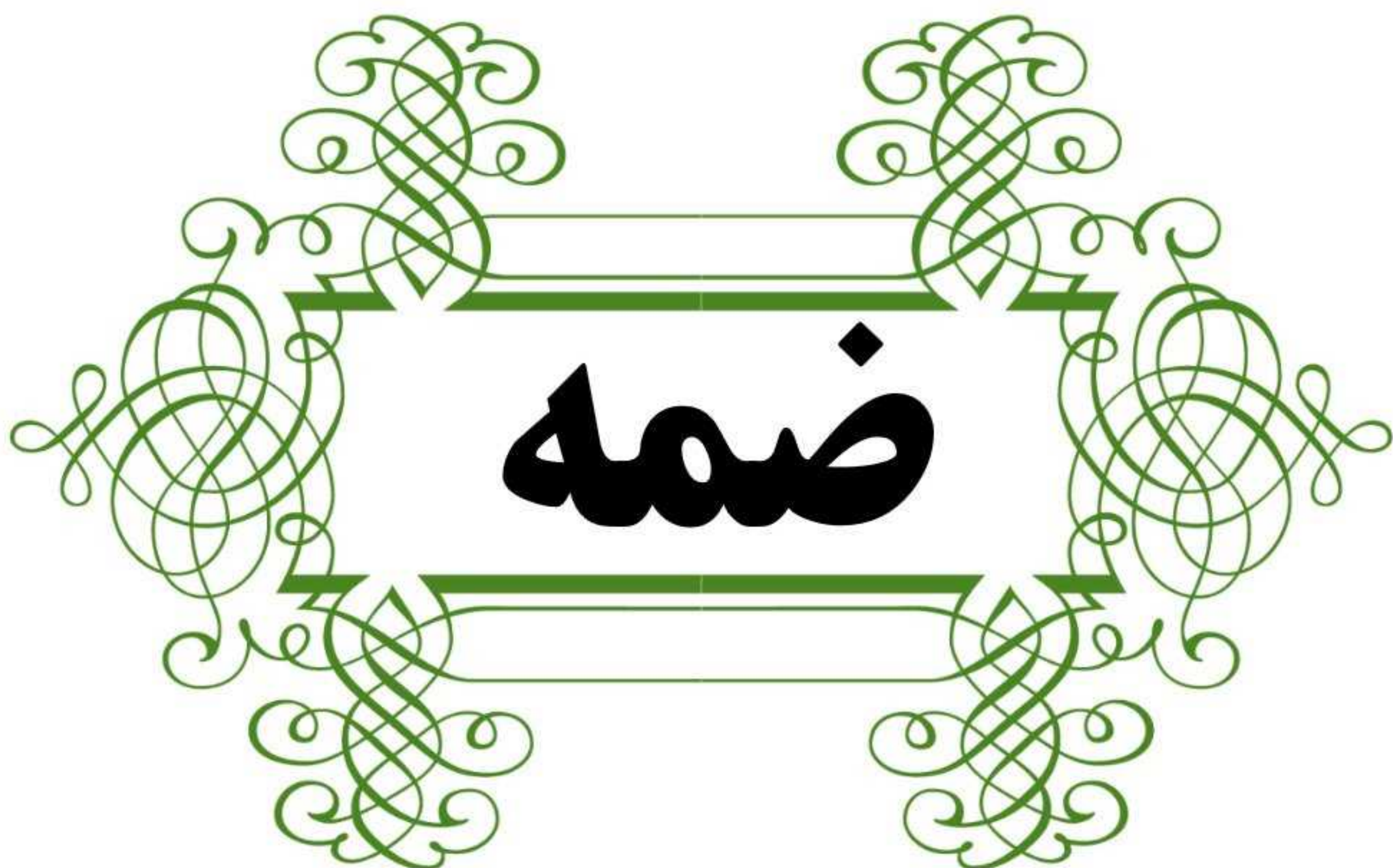
فِيهِ إِلَيْهِ بِنِيهِ يَدِيهِ
أَخِيهِ أَبَوَيْهِ نُوحِيهِ عَلَيْهِ

استثناء

فِيهِ مُهَانَا
فِيهِ مُهَانَا

در کلمه (فیه مُهانا) {سوره فرقان آیه ۶۹} طبق قاعده فوق باید کسره حرف (هـ) کوتاه خوانده شود اما استثناء کسره آنرا کشیده می خوانیم.

درس سوم

ضمه

ضمه

صدای

ضمه عربی

این نوع صدای ضمه در گویش
عربی کاربرد دارد مانند گفتن
حرف (خ) کلمه {خروس} در
گویش فارسی که هر دو لب
حرکت کرده و جمع می شوند.
توصیه می شود تمام ضمه های
قرآن به این نوع ضمه
خوانده شود.

ضمه فارسی

این نوع صدای ضمه
در گویش فارسی
کاربرد دارد. هنگام خواندن
حرف دارای ضمه فارسی؛
تغییری در لبها ایجاد نمی شود
مانند:
گفتن حرف (گ) در کلمه
{گران} به گویش فارسی

جُویبار

عُبْد

بُلْبُل

اُردک

ضمه

ضمه

اقسام

ضمه کشیده

بعد از آن حرف
واو بدون علامت
وجود دارد
و دو برابر ضمه کوتاه؛
کشیده می شود.

ضمه کوتاه

بعد از آن
حرف واو
بدون علامت
وجود ندارد

يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ

مِثْلَهُ لَوْ يَسْتَجِيبُوا لَهُوَلَا يَنْقُضُونَ

وَأَنْفَقُوا مِمَّا يَدْخُلُونَ وَيَقْطَعُونَ

أَذِنَ - يَعِدُ - تَفِخُ - تَصِفُ

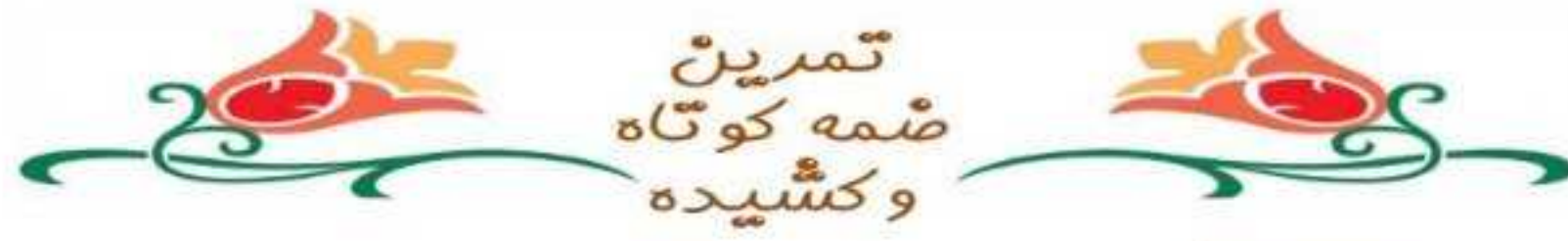
تَصِلُ - نُرِي - ضَعْفَ - ظَلِمَ

لَعِنَ - تَزِرُ - جَمِعَ - خَبَثَ

فَرَفَعَ - وَيَرِثُ - فَبِهْتَ - لَلْجِدِ

بَصْرَكَ - وَجَمِعَ - فَكَبَّرَ

ضمه

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

وَهُمْ رَاكِعُونَ

آیه ۵۵
سوره مائده

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾
وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ
فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَى
أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾ فَمَنْ
ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٧﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
لَأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ
يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَرِثُونَ

ان الحسین صباح الحدی و سفینه النجاة

ضمه

باسکون

ضمه

ضمه ای که بعد از آن حرف سکون دار (ساکن) آمده باشد

سکون یعنی {بی حرکت و توقف}
اگر بر روی حرفی **مشاهده** شود آن حرف
به تنهائی خوانده نمی شود و باید با حرکت
قبل از خودش خوانده شود.

خَلَقَ الْأَوَّلِينَ فَأَهْلَكْنَهُمْ

رَأَوْهُمْ رَحِمَهُمْ

رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ مُهْلِكُهَا

ضمه

اقسام ضمه باسکون

ضمه

باسکون پنهان (تنوین ضمه)

و

و

ضمه ای که بعد از آن حرف نون سکون دار پنهانی آمده که خوانده می شود ولی نوشته نمی شود و بجای آن حرف نون پنهان، ضمه دیگری کنار ضمه ی اصلی گذاشته اند. و به آن **تنوین ضمه** هم می گویند.

ضمه

باسکون آشکار

ضمه ای که بعد از آن حرف نون سکون دار پنهان وجود ندارد. و سکون آشکارا بعد از آن آمده است البته بعضی خطاطان قرآن به دلیل تجویدی بعضی سکون های آشکار را نوشته اند.

تُن

إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

قُن

رُن

صَغَارُ لَفِسْقُ

تُن

مُن

أَنْعَمَ وَحَرْتُ

فَأَهْلَكْنَهُمْ

يَرْحَمَكُم

مُهْلِكُهَا

ضمه

تمرین ضمه با سکون آشکار و ضمه با سکون پنهان (تنوین ضمه)

تُنْ

تُنْ

تُنْ

نَفْخَةً وَاحِدَةً لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ

مَنْ

مِنْ

مَنْ

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ عَذَابٌ أَلِيمٌ

بِهِمْ

رَنْ

وَأَنَا لَا نَذَرِي أَشْرًا أُريدُ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

خَلَقَ الْأَوَّلِينَ فَأَهْلَكْنَاهُمْ

رُءُوسَهُمْ يَرْحَمُكُمْ

رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ مُهْلِكُوهَا

ضمه

باتشديد

ضمه

ضمه ای که بعد از آن حرف **تشديد دار** (مشدد) آمده باشد

تشديد علامتی شبیه حرف (س) بریده شده است که اگر بر حرفی آمد نشانه آن است که این حرف را باید **دوبار** و با شدت بخوانیم **بار اول** با علامت سکون و **بار دوم** با حرکتی که روی تشديد يا زیر تشديد مشاهده می شود.

كُلُّ

خوانده می شود

كُلُّ

فُضِّصَ

خوانده می شود

فُضِّصَ

لُؤَالَصَّ

خوانده می شود

لُؤَالَصَّ

ضمه

نمونه هائی از ضمه باتشديد

أُمَّةٌ مَّعْدُودَةٌ لِّیَقُولُنَّ فَعِمِیتَ

عُم-م

مُن-ن

أُم-م

صُد-دُو

لُص-صَا

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ یَصُدُّونَ

رُم-م

تُم-مُس

أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ نَذِيرٌ مُّبِینٌ

لُر-رَ

جُو-وَن

حُر-رَب-بَ

نُوحٌ رَبُّهُ مَرْجُواً رَجُلٌ رَّشِیدٌ

اگر بعد از
ضمه با سکون
پنهان (تنوین
ضمه) حرف
تشديد دار آمد
آنرا بصورت
ضمه باتشديد
می خوانیم

ضمه

تنها

ضمه

ضمه ای که پس از آن حرف سکون
دار یا حرف تشدید دار نیامده باشد. لذا به
تنهائی در یک بخش خوانده می شود.

أَذِنَ - يَعِدُ - نَفِخَ - تَصِفُ
تَصِلُ - نَرَى - ضَعْفَ - ظَلِمَ
لَعِنَ - تَزِرُ - جُمِعَ - خَبَثَ
فَرَفَعَ - وَيرِثُ - فَبِهَتْ - لَأَجِدُ
بَصَرَكَ - وَجُمِعَ - فَكَبِرَ

ضمه های آیات زیرایافته و بخوانید.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ

فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ

سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ

الشَّيْطَانِ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

اتَّقُوا وَأَصْلَحْ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ

ضمه

اقسام ضمه

وقف بر

{وقف یعنی ایستادن}

اگر به دلیلی خواستیم بر کلمه ای
بایستیم حرف آخر آن کلمه:

اگر حرف

تاء گرد (ة) نباشد

وضمه با سکون پنهان
(تنوین ضمه) داشت،
تبدیل به سکون
می شود

خَتَّارُ

هنگام
وقف

خَتَّارُ

اگر حرف

تاء گرد (ة) باشد

{هر حرکتی
داشته باشد}،
تبدیل به حرف
هَاء ساکن
می شود

أُمَّةٌ - أُمَّةٌ

هنگام
وقف

أُمَّةٌ - أُمَّةٌ

اگر ضمه کشیده
یا سکون داشت
هنگام وقف
یا ایستادن
تغییری در ضمه
کشیده و سکون
ایجاد نمی شود.

أَجْرَمُوا

هنگام
وقف

أَجْرَمُوا

اگر ضمه کوتاه
داشت هنگام
وقف یا ایستادن
ضمه کوتاه
تبدیل به سکون
می شود. مانند:

سَيُصِيبُ

هنگام
وقف

سَيُصِيبُ

ضمه

نکات ضمه

نکته اول

ضمه در رسم الفطها

ضمه کوتاه در همه رسم الخطها
به یک شکل است
اما

ضمه کشیده

در رسم الخطی
دیگر:

ضوا - صوا

قوا - فو - غوا

عو - هو - خو

حو - جو - شو

سو - یو

در رسم الخط
عربی:

ضوْا - صوْا

قوْا - فوْا - غوْا

عوْا - هوْا

حوْا - جوْا

سوْا - یوْا

در رسم الخط
فارسی:

ضوا - صوا

قوا - فوا - غوا

عوا - هوا

حوا - جوا

سوا - یوا

اگر ضمه کشیده آخر کلمه ای قرار گیرد و معنای جمع بدهد بعد از آن
الف می گذارند که این الف را «الف جمع» می گویند. این الف
خوانده نمی شود و در رسم الخط عربی صفری بر روی آن
گذاشته اند که نشان دهند این الف خواندنی شود.

نکات ضمه

نکته دوم وسوم

اگر بعد از ضمه کشیده، همزه وصل بیاید؛ به این ضمه کشیده، ضمه کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده می گوئیم. یعنی اگر خواستیم بر این ضمه کشیده بایستیم (یعنی وقف کنیم) این ضمه، کشیده خوانده می شود. و اگر خواستیم از آن گذر کنیم، آن ضمه ؛ کوتاه خوانده می شود.

قُلْ أَدْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ

أَوْتُوا الْعِلْمَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ قَالُوا اتَّخَذَ

ضمه کشیده مدی

اگر بعد از ضمه کشیده بدون هیچ فاصله ای همزه یاسکون یا تشدید بیاید؛ ضمه کشیده بیش از حد معمول کشیده می شود. لذا علامت مد؛ بر آن می گذارند و باید بیش از حد معمول کشیده شود.

قَالُوا اتَّخَذَتْهُمْ لَهْمُ سُوءِ الْحِسَابِ

عَهْدَهُ وَأَمْرٌ

ضمه

نکات ضمه

نکته چهارم

در صورتیکه هاء ضمیر (هـ) که
معنای {او - آن} دارد حرکت ضمه (هـ)
داشته باشد.

اگر قبل از آن حرکت کوتاه باشد حرکت
ضمه کوتاه (هـ) کشیده خوانده می شود.

هـ

إِنَّهُ وَرَحْمَتُهُ عِنْدَهُ لَهُ يُسِغُهُ
وَمِثْلَهُ مَعَهُ بَعْضُهُ وَتَجَرُّعُهُ

أَنَّه الْحَقُّ
بِهِ الرِّيحُ

مانند

اگر بعد از هاء ضمیری که
حرکت آن باید کشیده
خوانده شود؛ همزه وصل
بباید
حرکت هاء ضمیر، کوتاه
خوانده می شود.

ضمه

نکات ضمه

نکته پنجم

اگر قبل از هاء ضمیر ضمه دار (ه) حرکت کشیده یا سکون آمد حرکت آن کوتاه خوانده می شود

عَاتَوْهُ عَلَّمَتْهُ عَقَلُوهُ فَاهُ مِنْهُ
فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ أَرَدْنَاهُ فَكَذَّبُوهُ

قال رسول الله ﷺ

سُكِّنَتْ مَوْلَاهُ مِنْدَرًا عَلَى مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالْ مَنْ وَالَاهُ عَادَ مَنْ عَادَ

ضمه

نکات ضمه

نکته ششم

شش کلمه در قرآن وجود دارد که ضمه آنها مانند ضمه کشیده نوشته شده ولی باید آنرا بصورت ضمه کوتاه بخوانیم

نوشته می شوند = **أُولَى** - **أُولُوا** - **أُولَاتِ** - **أُولَاءِ** - **أُولَئِكَ** - **سَأُورِيكُمْ**

خوانده می شوند = **أَلَى** - **أُلُوا** - **أَلَاتِ** - **أَلَاءِ** - **أَلَيْكَ** - **سَأُرِيكُمْ**

در بعضی رسم الخط هابر روی واو بعد از ضمه آنها دایره ای کوچک گذاشته اند.

نوشته می شوند = **أُولَى** - **أُولُوا** - **أُولَاتِ** - **أُولَاءِ** - **أُولَئِكَ** - **سَأُورِيكُمْ**

خوانده می شوند = **أَلَى** - **أُلُوا** - **أَلَاتِ** - **أَلَاءِ** - **أَلَيْكَ** - **سَأُرِيكُمْ**

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُبْدِي إِلَهُكُمُ الْحَيَاةَ

ضمه

نکات ضمه

نکته هفتم

نکته کلی

استثناء ۱

در آیه ۷ سوره زمر عبارت

يَرْضَهُ لَكُمْ

طبق قاعده باید اشباع شود

{ یعنی ضمه کوتاه آن باید

کشیده خوانده شود } ولی **استثناء**

کوتاه خوانده می شود.

استثناء ۲

کلمات

تَنْتَه - يَنْتَه - فَوَاكِه

حرف {ه} هاء ضمیر نیست و جزء ذات

کلمه است لذا **اشباع نمی شود**.

یعنی حرکت کسره و ضمه کوتاه

آنها کوتاه خوانده می شود.

نکات

نکات تشدید

نکات سکون

مد

نکات
تنوین

وقف
ونکات آن

نکات همزه
وصل

دو علامت
و..

رموز
سجاوندی

نکته اول

در قرآن با خط آقای عثمان طه
گاهی مشاهده می شود
علامت سکون حرف نون حذف
شده است. در این صورت
اگر حرف بعد از حرف نون
تشدید نداشته باشد. دو حالت
دارد:

حالت اول:

حرف بعد از حرف نون
حرف {و} یا حرف {ی} است.
این به این معناست که اینجا حرف نون
ساکن در حرف بعد از خودش ادغام شده
است. یعنی حرف نون تبدیل به حرف
بعد از خودش شده و در هم ادغام شده
اند. علت اینکه حرف بعد از نون ساکن
تشدید ندارد این است که امتدادی که
در هنگام خواندن حرف بعد از نون
باید باشد بدلیلی تجویدی
ناقص است.

لَنْ يَتَقَبَّلَ
مِنْ وَلِيٍّ
لِيَتَقَبَّلَ

حالت دوم:

حرف بعد از حرف نون
حرفی غیر از دو حرف حالت اول است.
این به این معناست که اینجا حرف نون
ساکن به صورت مخفی ادغام می شود. یعنی
حرف نون را بصورت آشکار نخوانده؛ بلکه
بصورت مخفی می خوانیم. به این صورت که
زمانی که بخواهیم حرف نون را تلفظ کنیم
زبان را نزدیک تلفظ حرف نون می بریم
اما کامل نون را تلفظ نمی کنیم و تلفظ حرف
نون را با این حالت به اندازه ی کشش یک
فتحه کشیده امتداد
می دهیم.

وَالْأَنْصَارِ أَنْزِلَتْ ثُمَّ أَنْصَرَفُوا

نکته دوم

در قرآن با خط آقای عثمان طه
گاهی مشاهده می شود
علامت سکون حرف نون حذف
شده است. در این صورت
اگر حرف بعد از حرف نون
تشدید داشته باشد. دو حالت
دارد:

حالت اول:

حرف بعد از حرف نون
حرف {ل} یا حرف {ر} است.
این به این معناست که اینجا حرف نون
ساکن در حرف بعد از خودش ادغام شده
است. یعنی حرف نون تبدیل به حرف
بعد از خودش شده و در هم ادغام شده اند.
لذا حرف نون نادیده گرفته می شود.
البته امتدادی که در هنگام خواندن حرف
بعد از نون باید باشد بدلیلی تجویدی
وجود ندارد.

كَانَ لَمْ مِنْ رَبِّكُمْ

حالت دوم:

حرف بعد از حرف نون
حرف {م} یا حرف {ن} است.
این به این معناست که اینجا حرف نون
ساکن در حرف بعد از خودش ادغام شده
است. یعنی حرف نون تبدیل به حرف
بعد از خودش شده و در هم ادغام شده اند.
لذا حرف نون نادیده گرفته می شود. البته
امتدادی که در هنگام خواندن حرف
بعد از نون باید باشد بدلیلی تجویدی
بصورت کامل وجود دارد. یعنی به اندازه
کشش یک فتحه کشیده امتداد می دهیم.

مِنْ مَلَجًا مِنْ نَكِيرٍ

نکات

نکات

سکون

نکته سوم

در قرآن با خط آقای عثمان طه
گاهی مشاهده می شود علامت سکون
حرف میم حذف شده
است. در این صورت اگر حرف بعد از حرف
میم **تشدید نداشته باشد**. نشانه این
است که حرف میم را کامل و آشکار
تلفظ نکنید. به این صورت که در تلفظ
حرف میم لبها را کامل به هم
نچسبانید و بین لبها فاصله ای به اندازه
ضخامت یک کاغذ قرار دهید. و این حالت
را به اندازه کشش یک فتحه کشیده
امتداد دهید.

عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ

لَعَنَ اللَّهُ قَائِلِي فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السُّعْلُ

نکات

نکات

سکون

نکته چهارم

در قرآن با خط آقای عثمان طه
گاهی مشاهده می شود علامت سکون
حرف میم حذف شده است. در این صورت
اگر حرف بعد از حرف میم **تشدید داشته**
باشد. نشانه این است که حرف میم نادیده
گرفته شود و حرف مشدد بعد از میم
را با کمک حرف متحرک قبل از میم می
خوانیم. و این حالت را به اندازه کشش یک
فتحه کشیده امتداد دهید.

عَٰذَا مِنْهُمْ مِّنَ
يَأْتِيَنَّكُمْ مِّنِي
شُهَدَاءَ كُفْرٍ مِّن
أَنفُسِكُمْ مِّن

نکات

نکات

سکون

نکته پنجم

اگر حرف (ل) که بعد از همزه وصل قرار گرفته است
را بدون سکون دیدید و بعد از آن تشدید بود.
نشانه ناخوانا بودن حرف لام است.
یعنی این حرف لام رانمی خوانیم و نادیده
می گیریم.

البته همیشه بعد از این لام حرف
تشدید دار (مشدد) قرار دارد.

تَمْلِیْکٌ

تُخْفِي الصُّدُورُ وَاللَّهُ سَبِيلَ الرَّشَادِ فِي الدُّنْيَا

وَالْعَالَمُ هُوَ الصُّدْفُ

الْوَلُوفَا طَمَمَتِ

لَمْ تَحْلُقْ الصُّدْفُ

لَوْلَا الْوَلُوفَا

نکات

نکات
سکون

نکته ششم
قلقله

اگر علامت سکون بر روی پنج حرف
(ق - ط - ب - ج - د) آمده باشد بهتر است در
هنگام خواندن آنها را از جای تولیدشان { مانند
صدای تویی که به دیوار بخورد یا صدای سنگی
که در آب بیفتد } حرکت دهیم این نکته در بقیه
حروف نباید اجرا شود.

مَقَّتًا يَطْبَعُ يَبْعَثُ يُجْزَى تَدْعُونِي

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ الْأَمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
إِنَّ قَوْمًا عِبَدُوا اللَّهَ رَغْبَةً فَتَلَكَ
عِبَادَةُ الْجُحَّارِ وَإِنْ قَوْمًا عِبَدُوا اللَّهَ رَهْبَةً
فَتَلَكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَإِنْ قَوْمًا عِبَدُوا
اللَّهَ شُكْرًا فَتَلَكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَارِ
مَنْ لَانَ عِوْدُهُ كَفَتْ أَعْصَانُهُ

نکته هفتم

قاعدہ لین

در صورتی که علامت سکون بر سر دو حرف (و-ی) آمده باشد و قبل از آن دو حرف حرکت فتحه کوتاه آمده باشد باید دو حرف (و-ی) را نرم بخوانیم درست مانند وقتی که با دست به خمیر فشار می آوریم. به این حالت لین (نرم)

می گویند

كَيْدُ إِلَهِهِ وَيَوْمَ بَيْنَ لَكُمْ أَلِيلَ فَسَوْفَ

نکات

نکات

سکون

نکته هشتم

در رسم الخط عربی گاهی بجای سکون حرف (ن) حرف (م) کوچکی مشاهده می شود. در اینصورت بهتر است بجای نون ساکن میم ساکن خوانده شده و در هنگام تلفظ حرف میم ساکن بین دلب فاصله ای به اندازه ضخامت یک کاغذ قرار دهیم (لب هارابه هم نچسبانیم) و این حالت رابه اندازه گفتن یک فتحه کشیده؛ امتداد می دهیم.

أَنْبِئُونِي تُنَبِّئُنِي مِنْ بَقْلِهَا غَافِرِ الذَّنْبِ

غَا-فِ-رِذ-ذَم-بِ

مِم-بَقِ-لِ-هَآ

تُم-بِ-تُ

أَم-بِ-أُو-نِي

نکات سکون

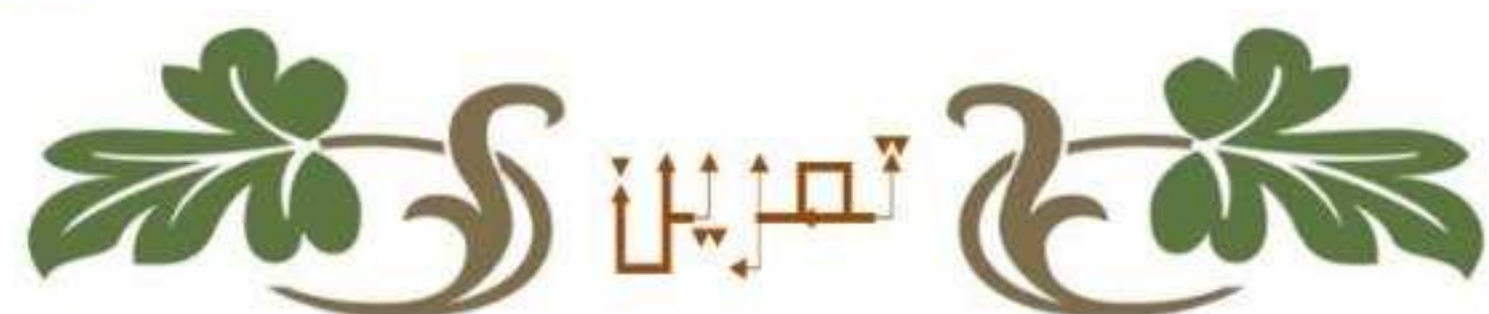
نکته نهم

در قرآن با خط آقای عثمان طه گاهی مشاهده می شود علامت سکون بعضی از حروف برداشته شده است و حرف بعد از آن تشدید دارد. و جزء موارد نکات گذشته نمی باشد. اینها حروفی هستند که: حرف مثل خودشان بعد از آنها آمده است (مثلاً حرف لام ساکن بعد از آن حرف لام متحرک آمده است) یا حرفی بعد از آنها آمده است که محل تولیدش در دهان نزدیک محل تولید حرف بی ساکن است. اینجا جای ادغام است. و نشانه آن است که حرف بدون علامت نادیده گرفته شود. در نتیجه حرف مشدد بعد از آن با کمک حرف حرکت دار قبل از حرف نادیده گرفته شده خوانده می شود.

أَقْلَلْ لَكَ تَسْتَطِيعَ عَلَيْهِ عَصَوَا وَكَانُوا
يَلْمِثُ ذَلِكَ نَخْلُقَكُمْ

نکته تشدید

هر گاه دو حرف
(ن-م) مشدد (تشدیددار) باشند هنگام
خواندن آن دو حرف صدای آن
دو حرف که از بینی خارج
می شود را به اندازه یک فتحه کشیده؛
امتداد می دهیم.

↓ ↓ ↓ ↓ ↓
إِنَّ فَاتَّقُوا النَّارَ وَقُودَهَا النَّاسُ فَأَمَّا ثُمَّ

نکات

فتحه با سکون پنهان (تنوین فتحه)
 کسره با سکون پنهان (تنوین کسره)
 ضمه با سکون پنهان (تنوین ضمه)

نکته اول

در رسم الخط عربی گاهی بجای یکی از دو
 فتحه ی تنوین فتحه یا بجای یکی از دو
 کسره ی تنوین کسره یا بجای یکی از دو
 ضمه ی تنوین ضمه حرف (م) آورده اند.
 در اینجا بهتر است حرف (م) را تلفظ کنیم و
 در هنگام تلفظ حرف میم ساکن بین دو لب
 فاصله ای به اندازه ضخامت یک
 کاغذ قرار دهیم (لب هارابه هم نچسبانیم)
 و این حالت رابه اندازه گفتن
 یک فتحه کشیده؛ امتداد می دهیم.

نَفْسًا بَغَيْرِ شِقَاقٍ بَعِيدٍ عَوَانُ بَيْتٍ

نکات

نکات

فتحه باسکون پنهان (تنوین فتحه)
کسره باسکون پنهان (تنوین کسره)
ضمه باسکون پنهان (تنوین ضمه)

نکته

دوم

در قرآن با خط آقای عثمان طه
گاهی مشاهده می شود علامت تنوین
بایدگر تنوینها تفاوت دارد به این
صورت که دو فتحه یا دو کسره یا دو ضمه
تنوینها از هم فاصله دارد. در این صورت
اگر حرف بعد از تنوین **تشدید نداشته**
باشد دو حالت دارد:

حالت دوم:

حرف بعد از حرف تنوین
حرفی غیر از دو حرف حالت اول است.
این به این معناست که اینجا حرف نون ساکن
درون تنوین به صورت مخفی اداء
می شود. یعنی حرف نون درون تنوین
را بصورت آشکار نخوانده؛ بلکه بصورت مخفی
می خوانیم. به این صورت که زمانی که بخواهیم
حرف نون درون تنوین را تلفظ کنیم زبان
را نزدیک تلفظ حرف نون می بریم اما کامل
نون را تلفظ نمی کنیم و تلفظ حرف نون را با این
حالت به اندازه ی کشش یک فتحه کشیده
امتداد می دهیم.

فِئَةً تَقْتُلُ شَيْءٍ قَدِيرٌ

إِصْرًا كَمَا

حالت اول:

حرف بعد از حرف تنوین
حرف {و} یا حرف {ی} است.
این به این معناست که اینجا حرف نون ساکن
درون تنوین در حرف بعد از خودش ادغام شده
است. یعنی حرف نون درون تنوین تبدیل به
حرف بعد از خودش شده و در هم ادغام شده
اند. علت اینکه حرف بعد از تنوین
تشدید ندارد این است که امتدادی که در هنگام
خواندن حرف بعد از تنوین باید باشد بدلیلی
تجویدی ناقص است.

کَثِيرًا وَيَهْدِي سَمَواتٍ وَهُوَ

سَمَواتٍ وَهُوَ

شَفَاعَةً وَلَا أَنْدَادًا يُجِبُّ كَافِرَةً يَرُ

شَفَاعَةً وَلَا أَنْدَادًا يُجِبُّ كَافِرَةً يَرُ

لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

نکات

نکته

سوم

نکات

فتحه باسکون پنهان (تنوین فتحه)
کسره باسکون پنهان (تنوین کسره)
ضمه باسکون پنهان (تنوین ضمه)

در قرآن باخط آقای عثمان طه
گاهی مشاهده می شود علامت تنوین
بایدگر تنوینها تفاوت دارد به این
صورت که دو فتحه یا دو کسره
یا دو ضمه تنوینها از هم فاصله
دارد. در این صورت اگر حرف
بعد از تنوین **تشدید داشته باشد**
دو حالت دارد:

حالت اول:

حرف بعد از تنوین حرف {ل} یا حرف {ر} است.
این به این معناست که اینجا حرف نون ساکن
درون تنوین تبدیل به حرف بعد از خود شده
و در هم ادغام شده اند. لذا چون حرف نون
درون تنوین نادیده گرفته می شود و فتحه
یا کسره یا ضمه دوم شکل تنوین بجای آن نون
آمده است پس بصورت فتحه یا کسره یا ضمه
باتشدید ادغام می شود. البته امتدادی که در هنگام
خواندن حرف بعد از نون باید باشد بدلیلی
تجویدی وجود ندارد.

حالت دوم:

حرف بعد از تنوین حرف {م} یا حرف {ن} است.
این به این معناست که اینجا حرف نون ساکن
درون تنوین تبدیل به حرف بعد از خود شده
و در هم ادغام شده اند. لذا چون حرف نون
درون تنوین نادیده گرفته می شود و فتحه
یا کسره یا ضمه دوم شکل تنوین بجای آن نون
آمده است پس بصورت فتحه یا کسره یا ضمه
باتشدید ادغام می شود. البته امتدادی که در هنگام
خواندن حرف بعد از نون باید باشد بدلیلی
تجویدی بصورت کامل وجود دارد. یعنی به
اندازه کشش یک فتحه کشیده امتداد می دهیم.

ا-ح-د-م-ن م-و-ع-ظ-ا-م-ن خ-ی-ر-ن-ز-ل-ن

خَيْرٌ نَزَّلَا

أَحَدٍ مِّن مَّوْعِظَةٍ مِّن

يَوْمَ نَأْتِيكُم مِّن

يَوْمَ نَأْتِيكُم مِّن

عِظَمَ الْخِزْيَانِ

مَغْفِرَةٍ مِّنْهُ

ضَرَارًا لِّلْعَتَدَاءِ مَوْلُودٌ لَهُ يَوْمَ يَكْذِبُونَ

ح-س-ا-ب-ر-ب-ب

حِسَابًا رَّيِّبٍ

غ-ف-و-ر-ر-ج-ي-م

غَفُورٌ رَّحِيمٌ

ث-م-ر-ز-ق-ن

ثَمَرَةٍ رِّزْقًا

نکات همزه وصل

نکته اول

در پنج فعل (اقضُوا، ابْنُوا، امشُوا،
امضُوا، ائتُوا) اگر از همزه وصل
خواستیم شروع به خواندن بکنیم به
همزه وصل **کسره** می دهیم زیرا که
در **اصل** (اقضُوا، ابْنُوا، امشُوا،
امضُوا، ائتُوا) بوده و مطابق اصلشان
حرف سوم کسره است.

یوسف

۵۰ و ۵۴

۵۹

طه ۶۴

جاثیه ۲۵

احقاف ۴

حجر

۶۵

ص

۶

کهف

۲۱

یونس

۷۱

اقضُوا إِلَى ابْنُوا عَلَيْهِمْ امشُوا امضُوا ائتُوا

نکات

نکات
همزه وصل
نکته دوم

گاهی بعد از تنوین؛ همزه وصل آمده است و چون بعد از همزه وصل همیشه یا سکون یا تشدید می آید و تنوین هم (نْ) است لذا دوتا سکون پشت سرهم قرار می گیرد که به آنها التقاء ساکنین {پشت سرهم قرار گرفتن دوساکن} می گویند.

التقاء ساکنین

لَهُوَ أَنْفَضُوا لَهُوَ نَفَضُوا

خوانده می شود

رفع
التقاء ساکنین

رفع التقاء ساکنین یعنی حل مشکل پشت سرهم قرار گرفتن دوساکن

حل این مشکل به این صورت است که حرف سکون دار اولی را حرکت کسره می دهیم.

رفع

التقاء ساکنین

لَهُوَ أَنْفَضُوا لَهُوَ نَفَضُوا

قبل از رفع التقاء ساکنین

خوانده می شود

لَهُوَ أَنْفَضُوا لَهُوَ نَفَضُوا

بعد از رفع التقاء ساکنین

خوانده می شود

وقف یعنی ایستادن

گاهی به دلیلی قاری قرآن نیاز به ایستادن بر کلمه ای از قرآن پیدا می کند در این صورت اگر:

 آخرین حرف کلمه فتحه کوتاه یا کسره کوتاه یا ضمه کوتاه یا تنوین کسره یا تنوین ضمه داشت این حرکات تبدیل به سکون می شود {وقف اسکان}	 واگر آخرین حرف کلمه تنوین فتحه باشد تبدیل به الف می شود. و اگر تاء گرد (ة) باشد هر حرکتی داشته باشد تبدیل به هاء ساکن می شود. {وقف ابدال}	 واگر آخرین حرف کلمه کلمه فتحه کشیده یا کسره کشیده یا ضمه کشیده بود هیچ تغییری نمی کند {وقف بدون تغییر}
--	--	---

تمرین وقف

 وقف بدون تغییر	 وقف ابدال	 وقف اسکان
فَضَّلَنَا ﴿ فَضَّلَنَا	نَفِيرًا ﴿ نَفِيرًا	وَعَدَ ﴿ وَعَدَ
أُخْرَى ﴿ أُخْرَى	قَرِيَّةَ ﴿ قَرِيَّةَ	مِّنَ اللَّهِ ﴿ مِّنَ اللَّهِ
أَدْخَلَنِي ﴿ أَدْخَلَنِي	قَرِيَّةَ ﴿ قَرِيَّةَ	أَبْوَابُ ﴿ أَبْوَابُ
بِالَّذِي ﴿ بِالَّذِي	قَرِيَّةَ ﴿ قَرِيَّةَ	أَجَلٍ ﴿ أَجَلٍ
قَالُوا ﴿ قَالُوا	قَرِيَّةَ ﴿ قَرِيَّةَ	مَّتَّيْنِ ﴿ مَّتَّيْنِ
يُؤْمِنُوا ﴿ يُؤْمِنُوا	قَرِيَّةَ ﴿ قَرِيَّةَ	

نکته اول

اگر آخرین حرف کلمه ای
مشدد (تشدیددار) باشد وقف به اسکان
بر آن باشد صورت می گیرد و
چهار حالت دارد

نکته دوم وقف

هائِ ضمیری که طبق قاعده ؛ حرکت
کسره یا ضمه ی **کوتاه** آن **کشیده**
خوانده می شود؛ **وقف** بر آن باید به
وقف اسکان صورت گیرد. یعنی در
هنگام وقف به آن **سکون** می دهیم .

بِمِثْلِهِ بِمِثْلِهِ

فَضْلَهُ فَضْلَهُ

نَقَرُوهُ نَقَرُوهُ

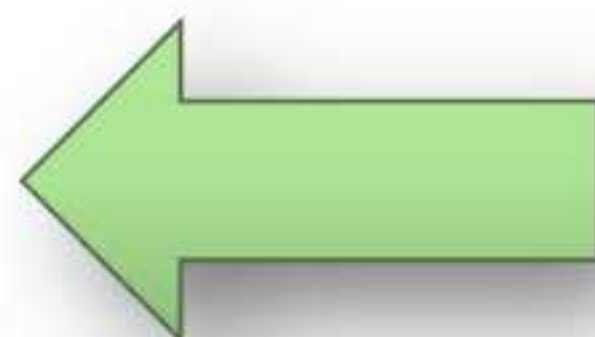
يَعْبَادُهُ يَعْبَادُهُ

نکته سوم وقف

فتحه کشیده مدی و کسره کشیده مدی
 و ضمه کشیده مدی در صورتیکه آخر کلمه
 قرار گیرند؛ در هنگام وقف فقط به اندازه
 دو حرکت (به اندازه یک فتحه کشیده
 معمولی) کشیده می شوند و مد داشتن آن
 نادیده گرفته می شود

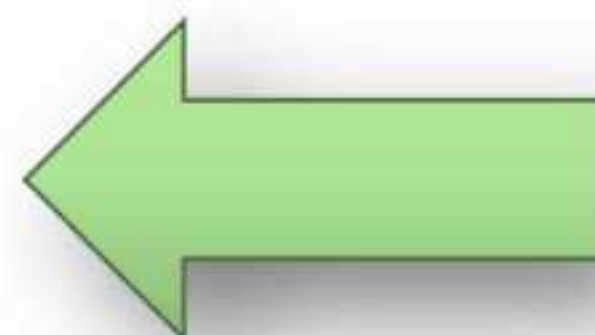
يُصِيبَنَا

يُصِيبَنَا

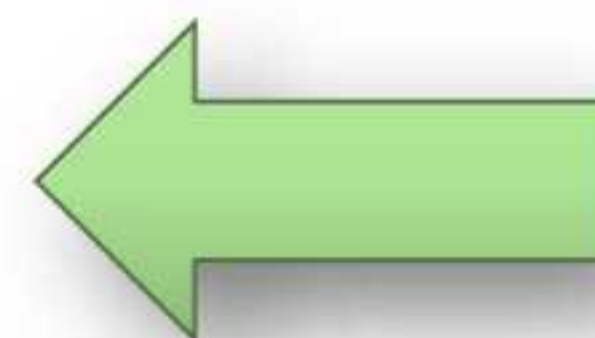
يَرِي

يَرِي

كَانُوا

كَانُوا

مد

اسباب مد

اسباب مد یعنی آنچه که اگر بعد از حرکات کشیده بیاید؛ باعث می شود حرکات کشیده (فتحه کشیده؛ کسره کشیده؛ ضمه کشیده) بیش از حد معمول (بیش از دو حرکت) کشیده شوند. اسباب مد:

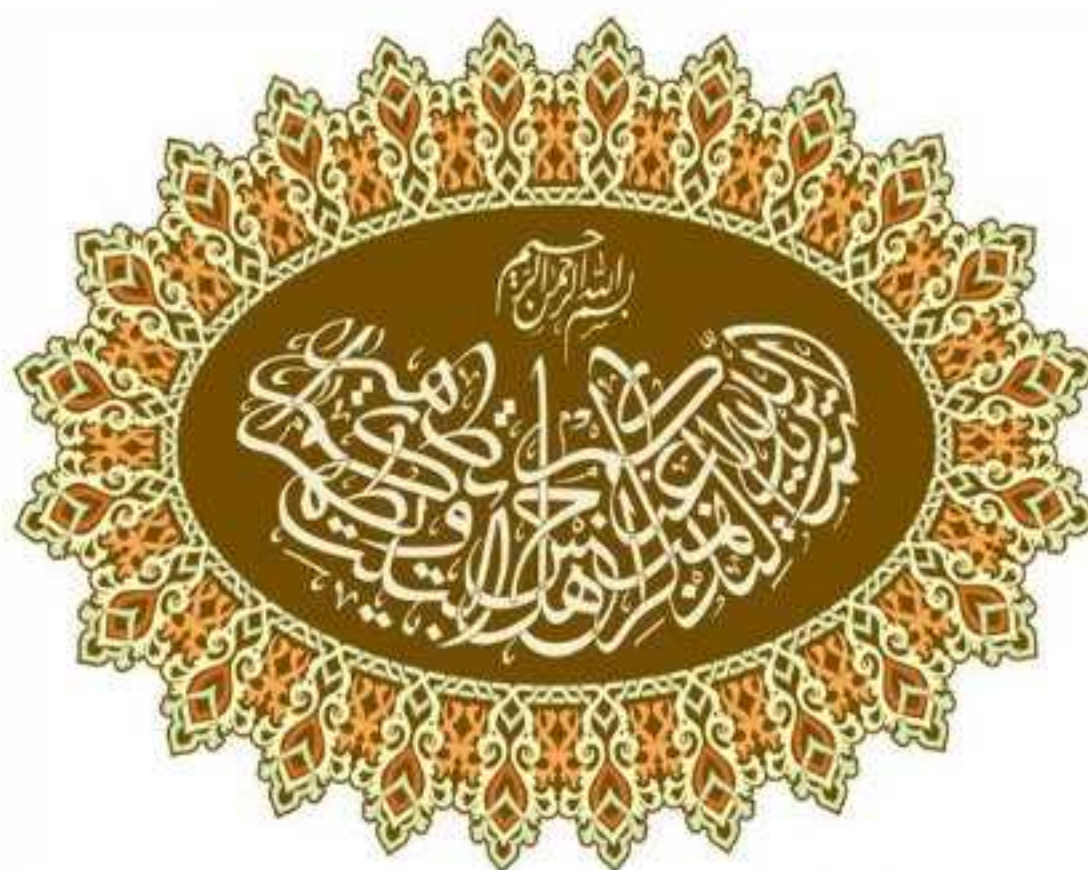
همزه (ه) سکون (ـ) تشدید (س)

وَلَا الضَّالِّينَ

ءَالِئَانِ

حَتَّىٰ إِذَا

مَا الْحَاقَّةُ

هَؤُلَاءِ

أُولَئِكَ

دَابَّةٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَهْدِيَنَا

لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ

اقسام مد

مد لازم متصل منفصل عارضی لین

بعد از قاعده لین؛ باوقف به اسکان توسط قاری قرآن؛ سکون ایجادشود. این مد بین ۲ تا ۶ حرکت کشیده می شود	بعد از حرکت کشیده؛ باوقف به اسکان توسط قاری قرآن ؛ سکون ایجادشود. این مد بین ۲ تا ۶ حرکت کشیده می شود	بعد از حرکت کشیده ابتدای کلمه ی بعد از آن حرف همزه قطع وجود داشته باشد. این مد بین ۲ تا ۴ حرکت کشیده می شود	بعد از حرکت کشیده (درهمان کلمه ای که حرکت کشیده وجود دارد) حرف همزه قطع وجود داشته باشد. این مد بین ۴ تا ۶ حرکت کشیده می شود	بعد از حرکت کشیده بدون فاصله حرفی بیاید که سکون یا تشدید داشته باشد. این مد ۶ حرکت کشیده می شود
--	--	--	---	--

مثال برای اقسام مد

مد لازم مدمتصل مدمنفصل مدعارضی مدلین

ءَالْتَانَ سَوَّءَ حَتَّىٰ إِذَا أَلِيمٌ إِلَيْهِ

دَابَّةِ السَّمَاءِ فِي أذُنِيهِ أَلِيمٌ إِلَيْهِ

مَاءَ هَؤُلَاءِ يُوقِنُونَ كَيْدُ كَيْدُ

مَاءَ هَؤُلَاءِ يُوقِنُونَ كَيْدُ كَيْدُ

رموز سجاوندی

به نقل از کتاب استادعلی
حیسی (زیدعزه)

نخستین شخصی که این علامت‌ها را وضع کرد «علامه شیخ عبدالله سجاوندی»

بود از این رو این علامت‌ها به «رموز سجاوندی» مشهور گردید.

رموز سجاوندی

انواع وقف نزد سجاوندی، شش نوع بوده که برای هر یک، رمزی مشخص کرده است و آنها عبارتند از:

(م) نشانه «وقف لازم»، به موجب این علامت، وقف لازم و حتمی است و در جاهایی قرار داده می‌شود که وصل به مابعد، معنی کلام را تغییر دهد.

(ط) نشانه «وقف مطلق»، به موجب این علامت، وقف بر عبارت و ابتدای به مابعد، بسیار نیکو است و (چه قاری با کمبود نفس مواجه شود یا نشود) و در جاهایی قرار داده می‌شود که محل وقف از نظر لفظ و معنی تمام باشد.

(ج) نشانه «وقف جایز»، به موجب این علامت، وقف و وصل هر دو جایز است و در جاهایی قرار داده می‌شود که جهت وقف و وصل، هر دو موجود باشد، ولی جهت وقف، قوی‌تر^(۱) باشد.

۱. در قرآن‌های با رسم الخط عربی، علامت «ج» به معنای مسامحه بودن وقف و وصل می‌باشد.

(ص) نشانه «وقف مَرخص»، به موجب این علامت، وقف در صورت نبودن نفس جایز است و در جاهایی قرار داده می‌شود که کلام مابعد، از حیث معنی، مربوط به ماقبل باشد ولی چون آیه و یا داستان طولانی است و نمی‌توان آن را به یک نفس خواند، وقف اشکالی ندارد و بعد از وقف، اعاده هم لازم نیست چرا که جمله بعد، با وجود ارتباط به ماقبل، مفهوم می‌باشد.

(لا) نشانه «وقف غیر جایز»، به موجب این علامت، وقف جایز نیست، و وصل لازم و ضروری می‌باشد و در جاهایی قرار داده می‌شود که وقف بین دو عبارت، معنی کلام را تغییر دهد و در صورت وقف، اعاده ماقبل، با مراعات حسن ابتدا، لازم و حتمی می‌باشد مگر این که آخر آیات باشد.

بعد از علامه سجاوندی، علمای قرائت، علامت‌های دیگری را اضافه نمودند و اخیراً علمای مصر، علامت‌های ذیل را به منظور اتحاد و اتفاق رموز وقف، انتخاب نمودند:

(م) نشانه «وقف لازم».

(لا) نشانه «وقف ممنوع».

(صلی) نشانه «برتری وصل و جواز وقف»؛ (الوصل اولی)

(قلی) نشانه «برتری وقف و جواز وصل»؛ (الوقف اولی)

(ج) نشانه «جواز وقف».

(هـ هـ) نشانه «جواز وقف بر یکی از دو موضع و بر هر دو نمی‌توان

وقف کرد». «وقف معانقه» و یا «وقف مراقبه»

کلماتی متفاوت با کلمات مشابه خود

گاهی مشاهده می کنیم کلماتی وجود دارند که در قرآن زیاد تکرار شده اند و همه به یک صورت خوانده می شوند اما یک مورد از آنها با دیگر کلمات به گونه دیگری خوانده می شود و ممکن است قاری قرآن به دلیل عادت کردن به خواندن معمولی مطابق با اکثر موارد این مورد متفاوت را نیز مانند دیگر کلمات مشابه آن بخواند. لذا در زیر مواردی از آنها را ذکر می کنیم.

بیشتر اینگونه در قرآن آمده است	موردی که استثناء بر خلاف بیشتر موارد آمده است.
يَوْمَئِذٍ	حرف میم کسره دار آمده است معارج ۱۱-هود ۶۶
الَّذِينَ	حرف ذال فتحه دارد فصلت ۲۹
خَالِدِينَ	حرف دال فتحه دارد حشر ۱۷
ثُمَّ	حرف ثاء فتحه دارد انسان (دهر) ۲۰-تکویر ۲۱
فَيِّمًا	فقط در سوره کهف آیه ۲ آمده
وَأَتُوا	فقط در سوره انعام آیه ۱۶۱ آمده است
الصَّلَاةَ	حرف ثاء فتحه دارد حج ۴۰
	صَلَوَاتِهِمْ

کنجاندن این صفحه به پیشنهاد جناب حجه الاسلام شیخ رضا آفاپی بوده است.

نکات

بعضی
نشانه ها

این نشانه در قرآن با خط آقای عثمان
طه برای آن است که نشان دهند این
حرف در هر صورت خوانده نمی شود.

این نشانه در قرآن با خط آقای عثمان
طه برای آن است که نشان دهند این
حرف در صورتی خوانده می شود که
بخواهیم بر آن بایستیم اما اگر بخواهیم
از آن رد شویم خوانده نمی شود.

أُوتُوا

كَانَتْ قَوَارِيرًا ۝ قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝

تمرین

ءَامِنُوا أُولَٰئِكَ

عَلَى الْخَيْرِ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا

مَا أَكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا

أَسْتَضِعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا

وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

السَّبِيلَ سَلَسِلَا

بِاللَّهِ الظُّنُونَا

الرَّسُولَا

ضمائم

تعارین

موثر و مجرب

تمرین مقدماتی

قدم اول

صفحه ای از قرآن بگشائید

هر جافحه ای یافتید که بعد از آن نه سکون آمده باشد
ونه تشدید؛ بخوانید (این فتحه می تواند فتحه کوتاه
باشد یا کشیده و نیز می تواند درشت باشد یا نازک) به این
فتحه { فتحه تنها } می گوئیم.

توجه داشته باشید:

اگر این فتحه کوتاه بود؛ کوتاه باید خوانده شود
و اگر کشیده بود؛ کشیده باید خوانده شود
و اگر نازک بود؛ نازک باید خوانده شود
و اگر درشت بود؛ درشت باید خوانده شود.

تمرین مقدماتی

قدم دوم

صفحه ای از قرآن بگشائید

هر جافحه ای یافتید که بعد از آن سکون بود بخوانید (این سکون بعد از فتحه می تواند سکون آشکار باشد یا سکون پنهان. فتحه ای که بعد از آن سکون پنهان است به {تنوین فتحه} هم معروف است.

توجه داشته باشید:

اگر فتحه کشیده ای بعد از آن سکون آمد طوری که بین فتحه کشیده و سکون همزه وصل (الف صاد دار) قرار داشت. در صورتیکه بخواهیم روی فتحه کشیده بایستیم؛ فتحه کشیده را کشیده می خوانیم و در صورتی که بخواهیم از آن بگذریم کوتاه خوانده می شود. (که به آن {فتحه کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده} می گوئیم.)

تمرین مقدماتی

قدم سوم

صفحه ای از قرآن بگشائید

هر جافحه ای یافتید که بعد از آن تشدید بود بخوانید.

توجه داشته باشید:

اگر بعد از فتحه کشیده تشدید آمد و میان فتحه کشیده و تشدید همزه وصل (الف صاد دار) بود در صورتیکه بخواهیم بر سر فتحه کشیده بایستیم فتحه کشیده خوانده می شود و در صورت گذر از آن فتحه کشیده؛ کوتاه خوانده می شود. که به آن { فتحه کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده } می گوئیم.

اگر بعد از فتحه ای کلمه (الله) بیاید حرف لام تشدید دار کلمه (الله) غلیظ و پر و درشت خوانده می شود و فتحه کشیده روی لام وسط کلمه (الله) هم درشت خوانده می شود.

تمرین مقدماتی

قدم چهارم

صفحه ای از قرآن بگشائید

هرجا کسره ای یافتید که بعد از آن نه سکون آمده

باشد و نه تشدید؛ بخوانید

(این کسره می تواند کسره کوتاه باشد یا کشیده) به

این کسره {کسره تنها} می گوئیم.

توجه داشته باشید:

اگر این کسره کوتاه بود؛ کوتاه باید خوانده شود

و اگر کشیده بود؛ کشیده باید خوانده شود.

کسره کوتاه باید بصورت کسره عربی خوانده شود.

نه بصورت کسره فارسی

تمرین مقدماتی

قدم پنجم

صفحه ای از قرآن بگشائید

هرجا کسره ای یافتید که بعد از آن سکون بود بخوانید (این سکون بعد از کسره می تواند سکون آشکار باشد یا سکون پنهان. کسره ای که بعد از آن سکون پنهان است به {تنوین کسره} هم معروف است.

توجه داشته باشید:

اگر کسره کشیده ای بعد از آن سکون آمدطوری که بین کسره کشیده و سکون ؛همزه وصل (الف صاددار) قرار داشت. در صورتیکه بخوایم روی کسره کشیده بایستیم؛ کسره کشیده می خوانیم و در صورتی که بخوایم از آن بگذریم کوتاه خوانده می شود. (که به آن {کسره کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده} می گویند.)

تمرین مقدماتی

قدم ششم

صفحه ای از قرآن بگشایید

هر جا کسره ای یافتید که بعد از آن تشدید بود بخوانید.

توجه داشته باشید:

اگر بعد از کسره کشیده تشدید آمد و میان کسره کشیده و تشدید همزه وصل (الف صاد دار) بود در صورتیکه بخواهیم بر سر کسره کشیده بایستیم کسره کشیده خوانده می شود و در صورت گذر از آن کسره کشیده؛ کوتاه خوانده

می شود

که به آن {کسره کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده}

می گویند.

اگر بعد از کسره ای کلمه (الله) بیاید حرف لام

تشدید دار کلمه (الله) نازک و رقیق خوانده می شود و فتحه کشیده

روی لام وسط کلمه (الله) هم نازک و رقیق خوانده می شود.

تمرین مقدماتی

قدم هفتم

صفحه ای از قرآن بگشائید

هر جاضمه ای یافتید که بعد از آن نه سکون آمده باشد
ونه تشدید بخوانید (این ضمه می تواند ضمه کوتاه
باشد یا کشیده) به این ضمه { ضمه تنها } می گوئیم.

توجه داشته باشید:

اگر این ضمه کوتاه بود؛ کوتاه باید خوانده شود
و اگر کشیده بود؛ کشیده باید خوانده شود.
ضمه کوتاه باید بصورت ضمه عربی خوانده شود.
نه بصورت ضمه فارسی

تمرین مقدماتی

قدم هشتم

صفحه ای از قرآن بگشاید

هر جاضمه ای یافتید که بعد از آن سکون بود بخوانید (این سکون بعد از ضمه می تواند سکون آشکار باشد یا سکون پنهان. ضمه ای که بعد از آن سکون پنهان است به {تنوین ضمه} هم معروف است.

توجه داشته باشید:

اگر ضمه کشیده ای بعد از آن سکون آمد طوری که بین ضمه کشیده و سکون همزه وصل (الف صاد دار) قرار داشت. در صورتی که بخواهیم روی ضمه کشیده بایستیم؛ ضمه کشیده می خوانیم و در صورتی که بخواهیم از آن بگذریم

کوتاه خوانده می شود. (که به آن {ضمه کشیده

گاهی کوتاه و گاهی کشیده} می گویند.)

تمرین مقدماتی

قدم نهم

صفحه ای از قرآن بگشائید

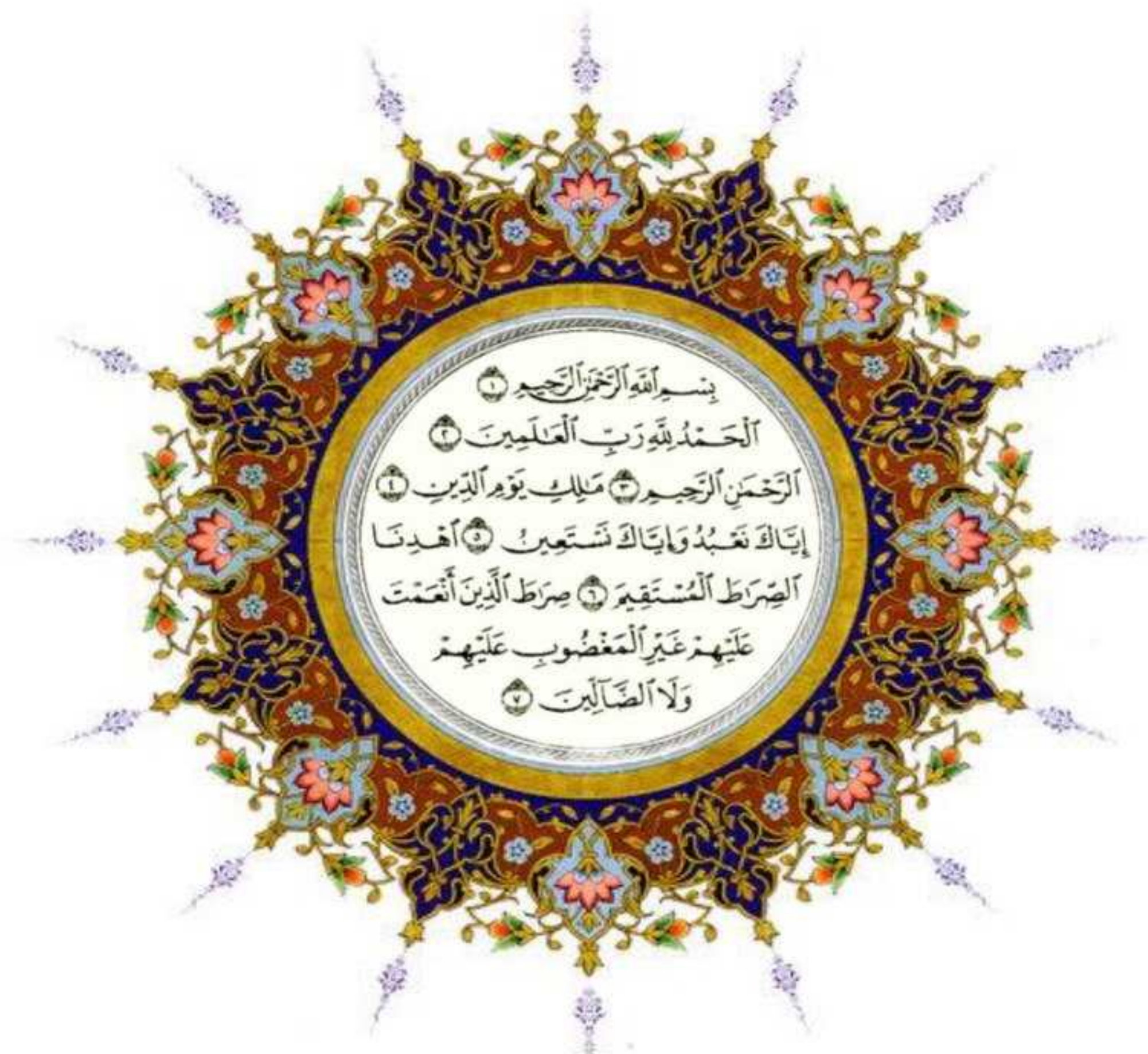
هر جاضمه ای یافتید که بعد از آن تشدید بود بخوانید.

توجه داشته باشید:

اگر بعد از ضمه کشیده تشدید آمد و میان ضمه کشیده و تشدید همزه وصل (الف صاد دار) بود در صورتی که بخواهیم بر سر ضمه کشیده بایستیم ضمه کشیده خوانده می شود و در صورت گذر از آن؛ ضمه کشیده؛ کوتاه خوانده می شود. (که به آن { ضمه کشیده گاهی کوتاه و گاهی کشیده } می گویند.

اگر بعد از ضمه ای کلمه (الله) بیاید حرف لام تشدید دار کلمه (الله) غلیظ و پر و درشت خوانده می شود و فتحه کشیده روی لام وسط کلمه (الله) هم درشت خوانده می شود.

آیات نورانی موجود در ابامداد بصورت بخش بخش نوشته جهت
تست صحت بخش بخش خوانی خود به صفحه بعد مراجعه نمایید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

مَّذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

سَلَاسِلًا وَأَغْلَلََّا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

كَأْسٍ كَانَتْ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا

هَلْ أَ تَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا

مَذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

مَذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ

نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ

إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ

إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ

سَلَاسِلًا وَأَغْلَلََّا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن

سَلَاسِلًا وَأَغْلَلََّا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن

كَأْسٍ كَانَتْ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ

كَأْسٍ كَانَتْ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ

يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

وَيُطْعَمُونَ اَلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

ذَٰلِكَ اَلَّذِي لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٨﴾

إِنَّ اَلَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ

تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩﴾

قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ

وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ

كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اَللَّهِ

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

وَيُطْعَمُونَ اَلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

وَيُطْعَمُونَ اَلطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

ذَٰلِكَ اَلَّذِي لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٨﴾

ذَٰلِكَ اَلَّذِي لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٨﴾

إِنَّ اَلَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ

إِنَّ اَلَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ

تُنذِرَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩﴾

تُنذِرَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٩﴾

قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ

قُلْ إِنْ كَانَ ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ

وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ

وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ

كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اَللَّهِ

كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اَللَّهِ

تمرین نهائی چہارمرحلہ ای

باتمرین مطابق مراحل چہارگانہ ذیل برقرائت صحیح قرآن مسلط شوید.

مرحلہ اول: با اشاره به تک تک حروف قرآن نوع حرکت مربوط به آن حرف را برای خود توضیح داده و آن را سه مرتبہ بخوانید. مانند:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ

فتحه کوتاه تنها (ب-) ب-ب- ۳ بار	فتحه کشیده نازک (قا) ۳ بار	فتحه باسکون (من) ۳ بار سکون نون را بر داشته اند توضیح و علت آن را در نکات سکون بخوانید.	نون ساکن در تنوین حذف می شود ضمه در تنوین = ضمه باتشدید (رل-) (ل) ۳ بار	فتحه باتشدید (غف) -فا- ۳ بار	فتحه کوتاه تنها (ل) -ل- (ل)	کسره باتشدید (ان) نی ۳ بار	فتحه کوتاه تنها (و-) و-و- (و)
---	--	--	---	------------------------------------	---	-------------------------------------	---

وَأَمِّنْ وَعَمِلْ صَالِحًا

تنوین فتحه (حن) ۳ بار علت فاصله افتادن بین دو فتحه آن در نکات سکون گفته شد.	کسره کوتاه تنها (ل) ۳ بار	فتحه کشیده درشت (صا) ۳ بار	فتحه کوتاه تنها -ل- ۳ بار	کسره کوتاه تنها (م) م م (م)	فتحه کوتاه تنها (ع) ع ع (ع)	فتحه کوتاه تنها (وؤ) وؤ وؤ (وؤ)	فتحه کوتاه تنها (ن) ۳ بار	فتحه کوتاه تنها (م) ۳ بار	فتحه کشیده نازک (ا) ۳ بار	فتحه کوتاه تنها (و) ۳ بار
--	------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------

ثُمَّ أَهْتَدَىٰ

فتحه کشیده نازک (دا) ۳ بار	فتحه کوتاه تنها ت-۳ بار	ضمه باتشدید. بعد از تشدید هم سکون آمده ۳ بار ثم -مه
-------------------------------	-------------------------------	--

تمرین

مرحله

دوم

مرحله دوم: با اشاره به تک تک حروف بدون
توضیح نوع حرکت؛ آن حرف را مطابق
با حرکتی که دارد فقط فقط میخوانید و بعد از
مکث یک ثانیه ای به سراغ حرف بعدی
می روید. مانند:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ

وَ-إِنْ-نِي-ل-غَف-فَا-رُل-لِ-مَنْ-تَا-بَ

وَأَمِّنْ وَعَمِلْ صَالِحًا

وَ-أ-مِّن-ن-وَ-ع-مِل-ل-صَا-لِ-حَن

ثُمَّ أَهْتَدَىٰ

ثُمَّ-أَهْتَدَىٰ-دَا

تمرین

مرحله

سوم

مرحله سوم: با اشاره به تک تک حروف بدون
توضیح نوع حرکت: آن حرف را فقط
می خوانید و به سرعت نسبت به خواندن حرف
بعدی اقدام می کنید. مانند:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ

وَ-إِن-نِی-ل-غَف-فَا-رُل-لِ-مَن-تَا-بَ

وَأَمِّنْ وَعَمِلْ صَالِحًا

وَ-أ-مِّن-ن-وَ-ع-مِل-ل-صَا-لِ-حَن

ثُمَّ أَهْتَدَى

ثُمَّ-مَه-ت-دَا

تمرین

مرحله

چهارم

در این مرحله بخش های مختلف را
به هم می چسبانید و می خوانید. مانند:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ

وَإِن نِي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ

وَأَمَّا مَنْ وَعَمِلَ صَالِحًا

وَعَمَّا مَن وَعَمِلَ صَالِحًا

ثُمَّ أَهْتَدَىٰ

ثُمَّ أَهْتَدَىٰ